

Poštšina plačana v gotovini.

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

4

Pomen univerze v Ljubljani

za Slovence in državo SHS

(Nadaljevanje.)

Kulturno stremljenje ilirskega guvernerja Marmonta in politična dalekovidnost cesarja Napoleona se sijajno zrcalita v načinu, kako sta sprejela predloge slovenskih prepovediteljev, da se višje šolstvo v Ljubljani izpopolni do univerze ter zopet opremi z vsemi zunanjimi atributi visoke šole. École centrale v Ljubljani, ki je delovala od 1810—1814, je bila popolna univerza, ki je imela namen, da izobražuje »filozofe, medicince, kirurge, farmacevte, zemljemerce, inženjerje, arhitekte, juriste in teologe« (imela je stolice za francosko, italijansko in latinsko govornišvo, metafiziko, narodno pravo in moralo, univerzalno zgodovino, Code Napoléon, kriminalno pravo, risanje, arhitekturo, matematiko, mehaniko, hidravliko, eksperimentalno fiziko, splošno in farmaceutsko kemijo, naravoslovje, botaniko, anatomijo in fiziologijo, patologijo, kliniko, zdravstvo, državno medicino, kirurgijo, porodništvo ter še posebne filozofske in teološke kurze). Napoleonova univerza v Ljubljani je imela pravo, da je podeljevala akademska dostojanstva.

Povrnitev Avstrijcev 1813 je pomenila za ljubljanski visokošolski študij zopet okrnitev in degradacijo (po zlu so šla zlasti vsa predavanja iz področja tehnike in pa pravo, po-

deljevati akademsko dostojanstvo). Toda tudi sedaj so še ostale v Ljubljani tri »fakultete« s skupnim »rektorjem«: »filozofski študij«, »teološki študij«, »medicinsko-kirurški študij« (s stolico za kirurgijo, porodništvo, živnozdravništvo, ranocelstvo). Živ je ostal tudi slovenski spomin na ljubljansko univerzo, a v prepoveditelskih srcih je že čakala nova formula, da se 1848 ob prvi novi zori politične svobode manifestira: hočemo slovensko univerzo v Ljubljani.

Zahteva Slovencev, da dobijo visokošolski pouk v Ljubljani v primernem obsegu in v slovenskem jeziku, je postala prominentna točka prvega slovenskega politično-prosvetnega programa in celo nekateri avstrijski politiki so se v dobi politične treznosti nanjo ozirali.

V revolucionarnem letu 1848. se je prvič javno podčrtal klic po slovenski univerzi v Ljubljani. K ostalim visokošolskim predmetom v Ljubljani so se pridružila 1849 še predavanja o civilnem in kazenskem pravu, ki so se vršila v slovenskem jeziku.

(Dalje prih.)

Tiskovni sklad.

Vigred je edini ženski list, ki odločno zastopa katoliško stališče ogromne večine našega ženstva in mu širi obzorje ter mu nudi srčne in umske izobrazbe.

Ze par let pa izhaja s prilogo za ženska ročna dela. Upoštevaajoč želje naročnic, smo z letošnjim letnikom to prilogo znatno povečali in razširili, da bo poleg predlog za ženska ročna dela prinašala tudi kroje za izdelovanje obleke in perila. Da je priloga dostopna tudi revnejšim naročnicam, je cena za te priloge zelo malenkostna. Izda-

jateljici pa povzroča čezmerne izdatke, ki se ne krijejo z dohodki priloge. Tudi Vigred se je vsestransko izpopolnila; izdajateljica si je pridobila priznanih sodruženikov, kar stavi nanjo tudi težje denarne zahteve.

Da se obstoj lista zagotovi brez povišanja naročnine, prosimo vse one, ki vedo ceniti delo za vsestransko izobrazbo ženstva, da to delo podpirajo s tem, da po priloženi položnici prispevajo v tiskovni sklad Vigredi.

V vsaki številki bo objavljen natančen izkaz darovalcev. Uprava Vigredi.

Vsebinska.

N. B.: Ob božjem grobu	73
Fr. Zupančič: »Svoj mir vam dam«	74
Miriam: Mati	74
Mira: Pomlad	74
H. Brey-Pavla M.: Jožef, zvesti ben David	75
Franjo Neubauer: Pomladni dih	78
Marjanka: Pomladna misel	78
Francka Zupančič: Spokornica Tina	78
A. Lebar: Preko vseh ovir	82
Franjo Neubauer: Pomladni pozdrav	86
Francka G.: Veliki teden v Rožnem domu	86

Od srca do srca:

Pomenki z gospo Selmo	88
Odgovori na pisma	88
Kako je drugod	89

Vigrednica — gospodinja:

Gospodinjstvo	90
Velikonočni jedilni listi	90
Praktični nasveti	91
Higijena v domu	91
Odgovori na vprašanja	92
Pedagogika - vzgojeslovje	93
Naš vrt	94
Kaj mora dekle vedeti o olikih	94

Organizacija:

Pismo o možitvi	94
Sestre sestram	95

Drobiž:

Naš tolmač	96
Uredniška molčečnost	96

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Leto VI — V Ljubljani, 1. aprila 1928 — Štev. 4

N. B.:

Ob božjem grobu.

*Vem za grob, ob katerem čuva ljubezen:
grob zaničevanega, kronanega, križanega
človeka, grob, ki ga obdajajo milijoni, ki ga
ljubijo, ker so njegovi. To dejstvo samo
oznanja večno njegovo zmago.*

(P. Lacordaire).

*Pred zaprtimi vrati tega groba stoji vse ob vprašanju: bo li umrli
ostal v grobu, podlegel trohnoibi? Potem naj gre svet z mirnim korakom
mimo njega. Bo li vstal, kakor je rekel? Potem je to zadnje delo njegovo
postavilo vse drugo v solnčni sij njegovega božanstva. — — —*

Vstal je. Živi.

Zmagalec. Knez življenja.

Velikonočna vera živi, ker Kristus živi.

*Živi v svetu; živi v vsem velikem, vzvišenem, lepem, kar polaga
vera v dušo; živi v hrepenenju po večnem blaženstvu, ki bo nekdanj, na
dan večne Velike noči, odprlo duri nebeških dvorov, kajti:*

Kristus živi in jaz ž njim.

*Je večna Velika noč resnice in dobrote, Velika noč luči in življenja.
Poroštvo te Velike noči nam je vsakoletna Velika noč.*

*Naša vera oživi ob misli na ta najmočnejši dokaz, hrepenenje
naše duše po onostranskem življenju je vse določneje in silneje, ko
gledamo Vstalega s peterimi znaki zmage, naša ljubezen prekipeva
požrtvovalnosti ob spominu na zmago ponižnega trpljenja.*

*Zadnja zmaga Vstalega bo ob velikonočni zmagi Njegovih k večnemu
življenju.*

Aleluja.

Francka Zupančič:

„Svoj mir vam dam.“

Velikonočno jutro — velika noč! Zvonovi so zadoneli veličastnoradosten Aleluja črez planjavo mladega, pomladnega brstja in ves svet diha nemo v trepetajoči sreči.

Vstajenje, velika noč! Kako zveni to čuderno, odrešujoče! Kot da bi šuštel krila naše duše od solnčnega hrepenenja. Toda dadó nam tudi slutiti neizrečno mučne in trde teže križa in osamljene ure Oljske gore; puste nam spomin na dokaj upov in hotenja, ki je moralo umreti v skrivnosti polni velikosobotni tmuni. Ali vendar, kakor tudi trdo, mučno tiščé in ranijo križi in trnje, končno vendar ne stoji pred nami le bolest, trpljenje in smrt, ampak sam Gospod z velikonočnim svojim pozdravom: »Svoj mir vam dam!«

Bodisi, da je človek bolečin tudi rekel mogočnejše, pretresujoče, karajoče in kaznujoče besede, gotovo pa nikake druge, ki bi se porodila v globokejši, usmiljenejši dobroti božji, kot so one: »Svoj mir vam dam!« ...

Iz vseh grozot, pred katerimi trepeče srce, iz vse nezvestobe, ki sta jo prizadejali Gospodu hudobija in strahopetnost, prihaja v sijaju kot premagovalec in najboljši prijatelj. Kako so mogli pričakovati tedaj prestrašeni učenci in množica prve besede povelčanega, vstalega Gospoda: Ugonobitve sovražnikov, ostre obsodbe malosrčnih učencev ali mogočne besede vladarja moči in slavé ... A on je prišel tako docela drugače; ne sodnik, ne vladar ... prišel je mir glaseč, mir srečne večnosti!

Mir!

Po Jožetu Marn, zapisala Miriam:

Mati.

Danes plakam ... A kdo razume mojo bol? Komu naj jo potožim? Kam naj grem? Mati — mati!

Živela je in ni je več ... Nismo je razumeli, ko je hodila med nami — a sedaj, ko nje ni več, sedaj šele razumemo njo — njeno veliko, močno dušo ...

Vse zakonsko živiljenje je nosila težko breme, breme dela, truda, skrbi in bolesti in nihče jej ni pomagal.

Sama je hodila po trdi, ostri poti živiljenja in danes vem, da je mnogokrat krvavela — globoko — do srca, a nikogar ni bilo, da bi hladil njeno bol ...

Videli smo jo, kako je hitela, vsa trudna, tolikrat v cerkev h Kristusu. Zakaj tja? — Tudi tega nismo razumeli ...

A sedaj, ko nje ni več, sedaj razumemo vse, in vemo vse. — In danes vem, da je vse tisto veliko trpljenje zmogla le ena mati — mati po duhu Kristusovem.

Jaz plakam ... Mati, odpusti! — Kam naj grem, mati? Kdo me utolaži? — Mati, h Kristusu grem; tudi ti si hodila h Kristusu iskat utehe in moči ... Tvoj otrok ti bo sledil ...

Mira:

Pomlad.

I.

Zorna devica visoke postave
lahno koraka prek gričev in trat ...
Vigred prelepa ... O, prejmi pozdrave!
Zopet med nami si, ljuba Pomlad!

Tajne moči si v sokove spustila:
zvončki, trobentice tebi pojo.
Mladim in starim si draga in mila,
tvoja krasota poživlja oko.

II.

Ah, Pomlad! Prečudna je tvoja lepota!
Ljubko se smehljaš ... Li o povelčanju sanjaš?
Kakor solnce žar blesteč gre iz tvojih rok,
— kakor iz rok Zveličarjevih, —
vernim srcem veselo oznanjaš:
»Aleluja! Od smrti vstal je Kristus, križani Bog!«

Jožef, zvesti, ben David.

(Biblična povest iz Kristusovih časov.)

(Nadaljevanje.)

Pot je bila dolga. Do Jeruzalema se je računalo na tri do štiri dni, od tam do Jute pa je bilo še tudi dobrih pet ur. Ko sta imela za seboj Nazaretsko gričevje, ju je vodila pot skozi prijetno Esdrelonsko dolino. Pomladi in poleti se je ta dolina izpreminjala v pravcati cvetlični raj in že tedaj je bila odeta z nežnozelenim pajčolanom, poškropljenim z drobnimi zgodnjepomladnimi cvetovi. Na zavarovanih mestih, pod balzamovim grmičevjem, so že dišeče vijolice obračale k solncu svoje vijoličaste glavice.

Jožef je večkrat utrgal to, njemu tako priljubljeno, cvetico, da je z njo vžradostil Mirjam.

Polagoma je postajala pot težavnejša, kajti Jožef si je bil izbral bližnjico skozi Samarijo, katere so se Judje radi ogibali, vsled sovražnosti tega prebivalstva. Pred Jožefovo skromno vzvišenostjo in Mirjamino ljubeznivostjo pa je utihnila vsaka žaljivka hudobnih ljudi.

Iz doline na goro, z gore v dolino! Vedno bolj strme in skalnate so postajale višine, dokler niso v gorovju Juda zavzele kamenitega in ostrega značaja visokega pogorja, ki je s svojo grobstvo, neizprosnostjo in robotostjo popolnoma odgovarjala prav takšnemu prebivalstvu.

Pri Betlehemu, katerega je pozdravil Jožef že od daleč z rosnimi očmi, so pretrgale pokrajino ljubke dolinice. In končno sta zagledala pred seboj skupino belih hišic — Juto.

Vso dolgo pot je stregel Jožef, kot zvesti hlapec, Mirjam — svoji kraljici. Skrbel je za vse, podpiral jo je, kadar je bila utrujena in od daleč je donšal studenčnico za njene pekoče noge.

»Brez tebe bi tega dolgega potovanja ne zmogla. Bodi zahvaljen, moj zvesti,« je večkrat govorila Mirjam, ko se je vsa trudna opirala na Jožefa.

Dospela sta na cilj.

Na položnem griču ju je pozdravila, izmed pinij in dateljnovih palm, bela pristava. Ko sta prišla bliže, sta opazila, da je Elizabeta prav tedaj stopila na hišni prag. Z roko si je zasenčila oči in ko je opazila popotnika, jima je hitela naproti.

Tedaj Mirjam ni več zdržala. Stekla je naprej, kot na perotih, gnana od ljubezni in veselja. Jožef, ki je vsled svoje skromnosti zaostal, je videl, kako sta se obe ženi pri vrtnem vhodu objeli — zdelo se mu je celo, da je hotela starejša pred mlajšo poklekniti! Nato je videl, da je Mirjam razprostrla roki in govorila iz globine svojega srca — najbrž zahvalni psalm.

Ginjen jo je gledal...

In Jožef si je obrisal oči in čelo, prijel svojo palico ter stopal navzgor.

Prišel je tudi Caharija, starček s snežnobelo brado patrijarha. Snidenje je bilo zelo veselo, toda solze veselja niso bile povsem čiste — kalilo jih je sočuvstvovanje s Caharijem, ki je bil nem.

Mladi par se je zelo veselil sreče starih sorodnikov. Tri dni je bil Jožef gost. Potem pa se je prisrčno poslovil in nastopil samotno pot domov.

*

V Caharijevi hiši, ki je bila tako dolgo samotno bivališče molčečih žrtev, je vzkliko veliko veselje. V zibelki je dihalo detece. Obdarovana mati je pretakala solze sreče in oče Caharija je z zahvalnim spevom odprl svoja, tako dolgo nema usta.

Mirjam, ki je več mesecev stregla z vso ljubeznivostjo Elizabeti, se je srečna smehljala z njima. In kadar se je s sklenjenima rokama sklanjala nad spečim detetom, je čutila, da prihaja iz skritega vrelnca ljubezni pod njenim srcem, val blagoslova, ki preplavlja dušo tega otroka.

Dan po obrezovanju se je pripravila Mirjam na pot domov. Z Jožefom sta se bila dogovorila, da jo pride iskat, čim mu bo to sporočila po trgovcih, ki hodijo v Galilejo.

Nepričakovano pa se ji je nudila prej ugodna prilika. Caharijevi sorodniki so potovali v Seforis in Mirjam se jim je pridružila do Nazareta. In tako je Jožefa nekega dne presenetila.

Radostnega srca je, na njeno sporočilo, hitel k nji, svoji zaročnici.

Kako jo je bil pogrešal! Neznosno dolgi so se mu bili zdeli ti trije meseci. Bilo je zanj prazno in pusto, kot ob času suše, akoravno je v tej pomladi postal Nazaret »cvetlično mesto«. Bilo je namreč toliko cvetja — žlahtnega, pestrega, dišečega — kot ga Nazaret še ni bil videl. Toda odkar se je mudila Mirjam na tujih poljih, je pogrešal Jožef najdragocenejšo belo lilijo — in krasota pomladi je zanj zamrla.

Zdaj se je vrnila! Zvest običaju, jo bo smel pripeljati v kratkem, kot gospodarico, v svoj skromni domek in tam skrbeti zanj. V tihem veselju je bil medtem že nanovo preuredil malo hišico. Deborah, stara sorodnica ki mu je oskrbovala gospodinjstvo, ga je pri delu podpirala in se je že veselila, da se bo mogla zopet vrniti v svojo domovino.

In Mirjam je bila tu.

»Pozdravljena, Mirjam, moj zaklad, moja lilija!«

»Pozdravljen Jožef, moj zvesti!« je pristrčno pozdravila Mirjam ter mu ponudila obe roki, ki ju je pritisnil na prsa in na čelo. Ves srečen ji je pogledal v obraz.

In njegove oči so začudene obstale — pogled mu je postal zmeden.

Mirjam se je bila nekako izpremenila — sam ni vedel kako! Zdela se mu je večja, zrelejša. Njen obraz — najlepši, kar jih je kdaj solnce obsijalo, je mislil Jožef — je izražal neizrečeno milino in srečo. Toda v ta ljubki obraz se je bila začrtala neka tuja poteza — tako zelo tuja — kot če bi — če bi — Ni si znal odgovoriti.

Spreletelo ga je — kot da se ga je prav narahlo dotaknila mrzla roka.

Toda takoj se je otrešel neprijetnega občutka. Izpraševal je in odgovarjal. In veselo presenečen je prisluškoval vsemu čudežnemu, kar se je bilo dogodilo.

Naslednjo soboto, ko je opazil Jožef Mirjam med njenimi lilijami, je ob pogledu na njo nanovo vztrepetal. Obšel ga je neprijeten občutek, ne da bi bil vedel zakaj. Spreletelo ga je, kot slutnja bližajočih se bolečin.

V nekaj tednih je postal Jožef nemiren. Med njim in Mirjam je nastalo mučno odtujevanje. Mnogokrat je moral obstati in potegniti z roko preko oči, kot do hoče odgnati črne sence. Iz globočine njegove čiste duše je vstajalo nekaj negotovega, kar ga je plašilo, pred čimer se je vedno zgrozil — podobno, kot vstane včasih vrtnec v čistem in mirnem gorskem jezeru.

Potem pa je na Mirjam pazil s podvojeno skrbjo in s še večjo ljubeznivostjo. Kot da jo mora preprositi, kot da mora negotovo bojazen in pretečo senco odgnati.

*

Tedni so se vrstili.

Nekega dne pa mu je bilo, kot bi bilo treščilo tik pred njim. Tedaj se je bila izpremenila njegova odtujenost napram Mirjam v nepopisen strah — v brezmejno grozo.

Eloah Adonaj! Kaj se je bilo zgodilo z Mirjam?! Kaj? ...

Kot razbičan se je bil zgrudil na tialo in je strmel v praznino.

Da... da... je tako. Nič več ne more samega sebe varati. Nekdo mu je s silo potegnil obvezo z oči. Grozeča prikazen je bila zavzela svojo grozno obliko — in ga je strla.

Bog v nebesih! Mirjam... njegova Mirjam, bela golobica... ona bi... da bi ona...

Ne! Ne! Neumnost bi bila, na kaj takšnega misliti. Neumnost in hudo-bija! Saj mu ni treba drugega, kot pogledati v njene jasne oči, ki so postale čistejše, globokejše in svetlejšje, nego je žlahtni kamen akvamarin, ki odraža nebesni azur. Če to stori, ji mora osramočen pasti pred noge. Kako je sploh mogel zdvorniti nad njeno angelsko čistostjo? Mirjam odpusti! Ti čista, brezmadežna lilija, ki vdihavaš zgolj nebeški vonj, ki samo pobožno misliš, želiš in moliš — odpusti!

In vendar... pa vendar... in znova je zdvomil. Saj se ni mogel zmotiti! Vsi znaki so govorili preglasno. Pri vsej čistosti srca je Jožef vendar dobro poznal vse naravne znake življenja. Bil je sin vročega Oriienta, ki vse naravno tudi naravno gleda in naravno sprejme. In žene tiste dežele niso poznale sramu, ki hoče prikriti sladko skrivnost matere, ko čuti božji blagoslov pod vojim srcem. Izraelske hčere pa so bile na svoje upanje še prav posebno ponosne in so ga vesele in presrečne kazale svetu.

»Da, grozna resnice je,« je vzdihnil Jožef in pritisnil obe roki na razbijajoče čelo. »El šadaj, obvaruj me blaznosti!«

Bilo mu je, kot da se mora zrušiti nebo, kot da je solnce omadeževano, da bele lilije niso več bele, da žaluje vsa narava in da mora biti oskrunjeno vse vesoljno stvarstvo — ako Mirjam, to angelsko čisto bitje — ni več čisto.

Angelsko čista? Samo angelsko čista?

Jožef je dvignil glavo. O, prej bi mogli pasti angeli, nego Mirjam! Prej bi moral Jordan teči navzgor! In prej bi bilo mogoče, da bi kraljevi snežnik Hermon odložil svojo bleščečo ledeno krono in se ponižal v dolino — kot pa da bi mogel le majhen greh skaliti Mirjamino čistost! In rajši bi bil Jožef verjel, da lažejo njegove oči, kot da...

Ali njegove oči niso lagale. In Jožef, zvesti, se je v brezimenem srčnem strahu boril s slutnjo. Obupno se je boril s samim seboj. »Jehova Sabaot, pomagaj!« je klical. Ne, ne, — saj je morala biti prevara, od demonov pripravljena prikazen!

»Toda... če je Mirjam nedolžna, zakaj ne govori? Saj je morala videti, kako trpim!«

V takšnih mukah in dvomih je premolil Jožef cele noči. Oči so mu postale rdeče obrobljene, v obraz je bil bled in suh. Svoje zaročenke se je kolikor mogoče izogibal, da mu ni bilo treba gledati njenih oči, ki so ga zrlle odkrito, nedolžno. In vendar ga je vsak pogled na Mirjam z večjo sigurnostjo potisnil ob tla.

O tem, da bi jo peljal na svoj dom, ni več govoril. Kaj mu je bilo storiti? In če so bili že drugi opazili? je vzrastla v njem namah bojazen.

Pa takoj se je bil pomiril. Vedel je, da od te strani za Mirjam ni nevarnosti, kajti v Izraelu je bila zaroka istovredna poroki, z vsemi zakonskimi pravicami. Nihče torej ne bo mogel vreči kamna nanjo. Tudi Ana, njena mati, si bo morala na ta način raztolmačiti stanje svoje hčere.

Ali naj torej pripelje Mirjam v svoj dom, da ji ohrani dobro ime?

Toda njegova čista duša je vztrepetala ob misli, da bi na laži sezidal svoj zakon... »Vsemogočni, o pošlji razsvetljenje v mojo razdvojeno dušo,« je prosil.

Kaj zapoveduje zakon v takšnem slučaju? Kot nož se je zarila v njegovo srce že sama misel, da bi jo moral zapustiti.

Ko bi vprašal že skoro devetdesetletnega Hilela za svet? Malokdaj se mu je upal približati. Če bi ga zdaj... ne, ne, Hilela ne! Preveč bi ga bilo sram!

Kaj, ko bi šel v Safed, mesto na gori? Tudi tam je znamenita šola za razlago zapovedi. Lahko bi tam vprašal za svet, slučaj pa bi označil kot od nekoga tujega...

O Jehova, kam so se mu bile zapletle misli! Duševne bolečine so Jožefa morile skozi dneve in dneve.

Če je videl Mirjam, v njenem prosto padajočem belem oblačilu, na katerega je bil rahlo pritrjen pas, kako je stala pred njim — vsa častita in veličastna, z obrazom ožarjenim od notranje sreče, polnim materinske miline, ponižna in nedotakljivo čista — kot potopljena v nekaj nedosegljivo visokega, kot da so vse moči njene duše skrite v najglobokejšem svetišču — če ga je pogledala z globokimi očmi, polnimi razumevanja in ljubezni... O, usmiljeni: kaj tako izgleda krivda?? Za tem mora biti skrivnost... nerazjasnjiva skrivnost.

O, kdo bi mu rešil težko uganko.

(Dalje prihodnjič.)

Franjo Neubauer:

Pomladni dih.

*Sapica tiha
diha in piha,
travnica se ji
mlada nasmihla:
»Zibaj me, zibaj,
hčerko pomladi!
Mehka je postelja
tu na livadi!«*

*Sapica v gózdíč
smrečji hití,
kosu ljubezen
v srcu vzbudi.
Sede na vejo,
poje družici,
vabi k poroki
s sladkimi klici.*

*Meja prisolčna
diha vonjave,
sapa ji nosi
tople pozdrave.
Z meje vijolic
jemlje si vonj,
vsem ga ponuja,
daje zastonj.*

*Meni v samotni
nosi ga stan,
pijem, opajam
ž njim se željan.
Sreči odpiram
okna široko,
da mi napolni
srce globoko!*

Marjanka:

Pomladna misel.

*V bregu stoji visoko cvetoče drevo
kakor deklice vase, vase zamaknjeno,
rožnat sij trepeče na njem
kakor slutnja na daljno jesen,
ko zažarijo na vejah rdeči sadovi
in oslabele drevo razprostre
v blaženi muki veje — gole roke,
ko se odprejo prvi grobovi...*

Veter šumi... in tiho padajo cvetovi.

Francka Zupančič:

Spokornica Tina.

Sami sta bili, ječarica in Tina, v dolgočasni čakalnici ženske kaznilnice, skozi katero je odhajala Tina po dolgih dveh letih zopet v prosto življenje. Skozi zamreženo okno je bilo videti majhno, mračno dvorišče jetnišnice.

»Pogum, Tina, pogum,« je prigovarjala prijazna ječarica dekletu; »koliko je še nesrečnejših izgubljenk, ki so se še po večjem zlu zopet vrstile na pravo pot! — Zlo, ki si ga storila ti, je bilo storjeno hipno v prvi bojzni pred sramoto!« In dvoje materinsko-mehkih rok je dvignilo brezmočni roki dekleta in dvoje dobrotnih oči se je zatopilo v brezupno praznoto in zapuščenost strte duše. »Njegova je glavna krivda; a pravega zločinca, žal, ne zadene vedno kazen in rocka pravice.« —

Tina se je zahvalila, zahvalila trudno za dobre besede. »Povrni vam Bog! A zame bi bilo najboljše, da bi ležala mrtva pod zemljo!« In njene oči so zrle v zadnji kot sobe, kjer je na starem, okajenem in zaprašenem razpelu viselo telo Krista, okorno delo neveščega kaznjenca. Nad razpelom se je svetlikala oljčna vejica — kakor se smehlja in prisveti košček pomladi v tmino zime.

»Ne govori tega; vse bo še dobro in sedaj Bog s teboj!« Tina je vzela culico s skromno obleko v roko in odprla duri, še enkrat se okreneč: »Bog Vam povrni vse!«

»Že dobro, že dobro, Tina!« Solznih oči je zrla ječarka za dekletom, ki je, odhajalo počasnih, trudnih korakov po stopnicah nizdol, se za trenutek ustavilo pred velikimi durmi jetnišnice in potem nadaljevalo boječe svojo pot po široki, a prazni cesti.

Domislila se je neke druge grešnice, one spokornice, ki je današnji dan zadobila mir v krvi križa, one grešnice, kateri je Gospod odpustil mnogo, mnogo, ker je ljubila mnogo. Spominjala se je Marije Magdalene... Bil je veliki petek.

Temnosivo nebo je oteževalo mračnost smrtnosive pokrajine. Nad mehkim zelenjem mladih trat je veľa tiha melanholiija. Sveže obrezana trta je plakala tisoč solz; na vsakem snežnobelem cvetu je žarela krvavordeča kapljica. Ni ti treba gledati črnooblečenih ljudi, ni ti treba prisluškovati tužnemu ragljanju lesene raglje in ne vstopiti v cerkev, ker že čutiš in vidiš v tugi in žalosti vsega stvarstva in slednje stvari: Krist je umrl.

In šla je Tina, šla po cesti in prekoračila v naglici veliki trg, povešenih oči, ogibajoč se pogleda radovednežev in škodoželjnih oči. Zavila je v stransko, ozko ulico, ki jo je vedla navzgor, v smeri proti domu. Duh trohnečega listja se je vzdigal iz tal; tu in tam je še pustila zima v zatišju krpo snega, a že se je nad vlažno trohnobo vzpenjala princezinja trobentica v družbi nežnega princa zvončka in obdajal ju je ves dvor v novih rumenih, belih in modrih pomladnih krilcih. Danes seveda so bili mirni in tihi, kot da bi imel vsak izmed njih nekaj, kar ga teži.

In Tina je šla navzgor... Ure daleč je še do doma. A kaj prav za prav hoče doma?... Tedaj ji je divje vzkipelo v prsih: »Maščevanje!«...

Oni nesrečni dan, ko so jo tirali na sodišče in v ječo, jo je oče izgnal in preklinjal za odhajajočo. Ubogi, zadolženi kmetič, ki je vse svoje življenje krvavo delal in poleg trpkega uboštva mu je donesla usoda še težo take sramote: Vdal se je pijači in kmalu umrl v bedi. O, krvavozaznamovan, za vedno zaznamovan dan sramote! Za ograjami so stali ljudje in krčili pesti, vpili za njo in vse se je trlo gledalcev, ko so jo odvedli v kaznilnico. Pozdravljali so jo s kamenjem in razžaljena in osramočena čast vasi je neugasljivo plamenela. A koncem vasi se je prikazal izza zadnjih hišic prestrašen, boječ obraz; dvoje rok se je dvignilo proti nebu — proseč prizanesljivosti ali odpuščanja? »Pavle, Pavle... slepar, zapeljivec!«... zastal ji je vzklík v grlu... iztegnila je roko, hoteč ga razkrinkati pred vsem svetom in obtožiti sokrivde. Ne... in vendar tega ni storila... Ni storila radi one ljubezni, ki ji je iskala odmeva v srcu nesrečnikovem; radi one ljubezni varane, ki jo je darovala podležu in jo je tako sramotno izrabljal? Radi one prve in najgloblje ljubezni njenega neoskrunjenega življenja?... Ni ga izdala, tudi potem ne, ko so ji pri razpravi razkrili nje sramoto do golega, ranjali ure in ure nje sramotni čut in navsezadnje izrekli obsodbo. Tam zadaj v prvi klopi se je vzdignil sivolas mož in vpil z močjo blaznega, da nima več hčere in najsi pogine na cesti. Rohnel je, preklinjal in udarjal ob križ prisege na sodni mizi... a na Boga edinega niti veroval ni več... O, tedaj ni bila več v sodni dvorani; v dolini Jozafat so sodili ubogo grešno dušo; tisočeri so jo preklinjali in jo slačili do golega. Grozen človek na vzvišenem sodnem stolu je rohnel obsodbo in besede njegove so bile kletev pogubljenja... in vmes dvoje prosečih rok, dvoje moledujočih oči na obupnem, smrtnobledem obrazu... Nebo

je grmelo, pod nogami se ji je treslo in zmanjkovalo tal, temna noč jo je obdala... Glej in zasvetil je križ, majhen križ v tmini in mehak glas je šepetal: »Nočem zlomiti upognjene bilke in nočem ugasniti tlečega stenja.«... Zgrudila se je v sodni dvorani kot mrtva na tla...

In sedaj je prišel dan, veliki dan maščevanja; — edina tolažilna misel mračnih let v kaznilnici. Pred vso vasjo hoče razkriti oči v oči podležu njegovo krivdo. Kot pohojen črv naj se zvija, da bo berač nanj pljunil, da ne ostane niti trohice več na njem dobrega, vse življenje — po tej težkozaželeni uri maščevanja, uri poplačila

Taščica je preplašeno zletela s smreke ob potu dalje v gozd. Tina je zrla živalco, ki je izginila v zelenju iglavcev. Ni li zletela današnji dan na drevo križa in nosi od tedaj krvavordeče lise perja, od tedaj, ko je tolažilno obletavala s sulico prebodeno telo Krista, ki je še umirajoč in z žreblji pribitimi rokami molil k nebu: »Oče, odpusti jim!«

Tina je dospela do cerkve in vstopila. Govor je bil ravno končan in duhovnik je zapuščal prižnico. Prav za prav je hotela iti kar dalje, toda zadnje besede o odpuščanju in spravi, ki jih je čula venkaj pred svetišče, so dele dobro njeni razdvojeni duši in blažilo je vplival nanjo znan zaupljiv glas duhovnika, ki je še nikdar ni zaničeval. Ustavila se je med ženskami, ki so se gnetle zadaj pri cerkvenih vratih; nobena se ni ozrla nanjo. Zdelane, žuljave roke so prebirale že obrabljene jagode na molkih in njih polglasna molitev je bila kakor vzdihovanje neodrešenih duš. Deteta v naročjih so se oklepala z zalitimi ročicami potnih vratov mater in začudeno zrla mnogobarven kras pestrih steklenih lučic ob vzožju božjega groba. Kaj je utripalo nekam močnejše v Tinini duši? Ji trkalo nanjo? Odkod ta nenadna pekoča bol, ki ji je stiskala srce in jo dušila v grlu in pekla v očeh? Bile so solze izgubljenega sina, ko je jedel v tujini, daljni tujini tuj kruh in s hrepenenjem svoje mlade duše koprnel nazaj po miru svojega detinstva. Veliki petek je bilo, ko jo je mati, ubogo, krvavozdelano ženšče, prvič vzela s seboj v cerkev, pokazala blaženostrečim očem sij lučic: »Glej Tinica, glej, te lučice so angelčki, ki čujejo pri mrtvem Bogcu in takšen angelček boš smela biti tudi ti, Tinica, če boš pridna...«

Pred božjim grobom je zarožljala verižica kadilnice; oblački dima so se vzdigovali in med sklonjenima angeloma ob grobu, ki sta nosila goreči sveči, se je počasi prikazalo Najsvetejše, kot da bi je vzdigovale nevidne roke angelov. Bela zvezda hostije se je lesketala v lunici in skrivnostipolno oko Boga evarhistije je počivalo blagoslavljajoče na ljudstvu, na vsakem posamezniku in nad najubožnejšo dušo. Tako je zrl Gospod nekoč globoko v spokorno dušo v hiši Simona farizeja, ko mu je grešnica močila nogi s solzami in ju sušila z lasmi, ko je z neizmerno ljubeznijo zadoščala za neštete svoje grehe... Nič več ni Tina ustavljala in dušila potoka svojih solza. Na koru je zadel zvonček mladeniški glas; škranček je zažvrgolel v majniškosvežem cvetju in tiha bolelost je zatrepetala kot da bi ljubljenec izmed dvanajsterih plakal na srcu Gospodovem: In nastala je tema, ko so križali Judje našega Gospoda Jezusa Kristusa. In z močnim glasom je zaklical okrog devete ure: »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil!« In je nagnil glavo in izdihnil.

In vsa množica se je oglasila in glasilo se je zopet kakor grmenje viharja krog križa na Golgati in vmes jok in plač pobožnih žena in doneč hvalospjev odrešenih duš. Zadnja trpka trdovratnost izmučene, strte duše je izginila kot izgine zimski led v toplem pomladnem dihu. »Zato o Gospod, o Kriste, te molim in te hvalim in te slavim, ker si s svojim svetim križem vse svet odrešil.«

Čigav je bil glas, ki je plakal tam zadaj v temi iz globine kesanja, pevajoč v božjo, blaženo tihoto spev njegove usmiljenosti?... »... s svojim svetim križem si ves svet odrešil.«... Objela je vzožje križa, pritisnila vroče lice na

sveti les, curljajoča kri se je razlila po zlatolasi glavi spokornice, ki je zalesketala kakor z rubini kronana; smrtnoranjena glava je počasi klonila k tlom, dvoje umirajočih oči je dala Mariji Magdaleni zadnji mir: »Ker si veliko trpela, sem ti veliko odpustil!« ... Zato, o Kriste, te molim in te hvalim in te slavim...«

Zenske so se ozrle na glasno ihtečo, se suvale in odmikale. Tina je zapustila cerkev... Žive duše ni bilo na pokopališču... Tina je odpahnila zarjavela železna vrata, šla mimo mrtvašnice in čitala imena na novopostavljenih križih. O, koliko jih je umrlo v dveh letih, koliko mladih, ki se niti nadejali niso smrti! Toda njim je dobro; čudežen mir prihaja iz grobov. Domotožje je navdalo zapuščeno Tino. Resni in nemi so se vzdigovali griči domovja nad vaškim pokopališčem, kot mogočni, dalekosežni križi zasajeni v rodno zemljo, da čuvajo mir umrlih. Pomladni dih je vel v tišini. V cvetočem leskovem grmu ob pokopališkem zidu je drobil škranjec: »Vstajenje! Vstajenje!« In Tina je naglo obstala pri zadnjem grobu. Bil je še svež, svež, morda izza par dni. Še je bila prst na njem neusedena; sveža barva še znati na križu, raz katerega je vel črn pajčolan, pritrjen na bornem vencu iz belo-papirnatih rož. Vmes se je videlo v lesu križa vrezano ime. Začudeno so se odpirale Tini oči in brezkrvne ustnice so ga mehanično trepetale — a ni mogla pojmiti. Vzklik, bolesten, grozen, se je razlegel v sveti tišini Golgate, razlegel črez pokopališče do vasi. — Tak je bil klic v strašni noči na gori, ... »Eli, Eli lama sabakhani...« Na križu je bilo njegovo ime, ime zapeljivca...

Tedaj je zakrila Tina obraz z rokami in se ob svežem grobu zgrudila na kolena.

V cerkvi se je pričela molitev ob križu. Nežni akordi so doneli v sve-tišču kakor žalni spev angelcev ob grobu v vrtu Jožefa Arimatejskega. V božjem hramu je plakala tožba Gospodova: »Popule meus, quid feci tibi? Aut in quo contristavite? respondo mihi...«

Spokornica ob grobu je krvavela iz tisoč ran svoje duše in njena bolestna beseda je vpraševala mrtvega: »Zakaj si mi to storil...?«

»Quia eduxi te de terra Aegypti, parasti cruce[m] Salvatori tuo...« in šume valovi potoka Cedron v nočni tišini. Vetrič šušti v oljčnih vejah Getzemane in v dalji se sveti baklja izdajalca — »ego dedi tibi sceptrum regale, et tu dedisti capiti meo spineam coroneam...« ... Rdeča kri je kapljala iz trnjeve krone v srcu izdane; glej, dala sem ti prvo ljubezen svoje duše in ti si mi jo povrnil s sramoto in nehvaležnostjo.

Udarci biča po golem telesu; mučni udarci kladi za zadone, žreblji prebijajo roke in noge — — Ego te exaltavi magna virtute, et tu me suspendisti in patibulo crucis... Plakajo mrliči v grobeh... Z vseh križev se glasi zopet in raz visokega misijonskega križa sredi mrliške vasi: »Popule meus, quid feci tibi...«

Ko so prihajali prvi ljudje iz cerkve, je Tina vstala, vzela culico pod pazduho in blagoslovila gomilo: »Bog ti odpusti, Pavle, kakor ti odpuščam jaz!«

Vzravšana je šla po poti nazaj, odkoder je prišla. Nekam daleč v svet, kjer je lahko rabiti dobro voljo in delavni roki. Pri zadnjem ovinku, preden je zavila cesta v gozd, se je ozrla nazaj proti selu; ozrla se je zadnjič. Košček veliko-petkovega solnca se je vzpenjal za gorami; krvavordeče je obseval najvišji vrh snežnika. Žarek je zasvetil nad kroglo cerkvenega stolpa in odseval daleč v svet, nad pokojem počrnelih lesenih hišic in nad visokim križem pokopališča. Očarujoč svit je ošinjal mučeniško telo Gospoda, njegove rdeče, izkrvavljene rane. In Tina je odpuščajoče prekrizala iz daljine — mrtvega v grobu ob vznožju Krista.

»Prispevajte v fond za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo v Ljubljani!«

Preko vseh ovir . . .

(Izza mladih let.)

(Nadaljevanje.)

Dolga leta bo bivala v tujini, le za kratko dobo šolskih počitnic bo prihajala domov. In daleč, kolikor se da daleč, naj jo odpelje oče, prosi dekletce. Niti z očesom ne trene pri tej prošnji.

Pa je zbolelo očeta, ko je opazil, kako lahko se loči Roza od vsega, kar ji je tako zelo drago — oče vendar ve, da ji je. Zdaj ko jo bo moral oddati tujim ljudem, vidi, kako rad jo ima, svojo edinko in kako prazen bo dom brez njenega čebljanja, kako mrtev mlin brez trapljanja drobnih nožic vsepovsod, kako pusta domača soba brez drobnih in mnogovrstnih pozornosti, ki so jih tupašam tako spretno znale postaviti male rokice, očetu na ljubo.

Toda oče ni imel prav, če je domneval, da gre Roza rada v daljno in mrzlo tujino; saj ni vedel, kaj je pravi vzrok njenega bega zdoma . . .

A Rožici je bilo resno, tako zelo resno z načrti za njeno bodočnost, o katerih pa je molčala in jih zaupala samo svojemu dnevniku. Na vrhu novega oddelka svojega dnevnika, ki naj bi sprejel zapiske iz drugega dela Rozinega življenja, je napisala to, kar ji je iz dneva v dan polnilo dušo in srce: »Dolgo vrsto let ne bom videla Vladimirja in ga bom vendar pozabila.«

Beg zdoma je bil prav za prav beg pred Vladimirjem; on je bil, ki jo je spodil iz domače hiše, domačega kraja; on je bil tudi odgovoren za vse notranje razdejanje v Rozini duši, v Rozinem srcu. Kaj bo pač zrastle iz teh razvalin otroške sreče? — — — Da ni čuvalo nad vsem vedno zvesto in čuječe oko umrle mamice, bi zrastle pač tisto in tako, kar raste na ruševinah: osat, trnje, koprive v obliki deklinških slabosti in strasti, ki bi onesrečile dekletce i v daljnji bodočnosti. Toda ono domače svetišče, ki mu je kraljevala materina slika, je prav te zadnje dni Rožici tiho in tajinstveno ter zlasti njej neopaženo omililo tisto trpkost mladostnega razočaranja, bolesterne prevare, boleče izgube, nenaravne nezaupljivosti, nenavadne trdote, navidezne starikavosti, da sama ni vedela kdaj in kako.

Ko je Barba pripravljala in polnila potno košaro z Rozinim perilom, z obleko in vsemi potrebščinami, je Roza sama sedela za mlinom v bregu in se je borila z bolesterjo prvega odhoda v tujino. O, kako se je bala te mrzlotе in neprijaznosti in samote in zapuščenosti tam daleč! Saj je bila vajena doma od vsakogar in od vseh le prijazne toplote in iskrene ljubezni. Vse do tistega dne . . . Pa si je vnovič zabičala, naj vendar ne pozabi, zakaj mora odtod. Pri tem jo je premagala bol, da je odhitela v sobo, pred materino sliko, kjer jo je objela dobrotа in milina materinih oči, da je izjokala svojo grenko bol. Potem pa je pod naslov za novo poglavje svojega dnevnika, bolje svojega življenja napisala moto:

»Preko vseh ovir! Nič me ne sme tako prevzeti, da bi tega ne mogla pogrešati!«

Iz sobe, kjer je objem materine dobrote neopaženo delal čudeže, je odhitela še — na materin grob.

Tam na hribčku je domača cerkev in okoli nje božja njiva . . .

Zamišljena, kakor zadnje čase vedno, vendar ni pozabila, mesto bele ceste, ki vodi mimo gradů k cerkvi, ubrati strme steze mimo studenčka pod skalo na robu gozdiča, mimo kapelice žalostne Matere, da je prišla do cerkve pri stranskem vhodu, ki je bil med tednom vedno odprt. Ni imela namena v cerkev, k mami je hotela. Pa ji je, ko je hotela mimo vhoda, tako prijazno in pomenljivo pomežiknila večna luč, da se je nehote okrenila, prestopila prag in tiho,

po prstih stopicala prav do velikega oltarja. Pokleknila je k obhajilni mizi prav tja, k tretjemu stebričku, kjer je klečala pri prvem sv. obhajilu. Ko je čez dolgo časa vstala, ni prav vedela, ali je kaj molila ali nič; skrivnostna tišina in božja bližina jo je vso prevzela. V tišino pa ji je prišepetavalo z ljubečim, materinim glasom: »Rožica, tudi v tujini ne boš sama; kjerkoli bo v cerkvi migljala lučca, tam najdeš svojega najboljšega prijatelja!«

In zdaj k mamic! Kaj, da je zadnje čase tako redko prihajala tu sem? Prej sta z Vladimirjem vsak dan prinesla na grob poljskega in gozdnega cvetja, od prvi pomladnih cvetk, ki sta jih s trudom izkopala iz tale ruše, tja do pozne jeseni, ko sta prinesla šope pisanega jesenskega vejevja, ki mu je zgodnja slana v tako vriskajoče barve izpremenila temno zelenje. — O, seveda, zopet: Vladimirja ni!

»Mamica, tudi jaz grem. Ti veš, zakaj! — Ko boš samevala tu ob domači cerkvi, vedi, da tvoj otrok v delu in učenju tam daleč v tujini išče pozabe; Ti veš, česa! — Mamica, z Bogom!«

Da je ne bi premagale solze, se je hitro okrenila k izhodu. Tam se je ozrla, da z dolgim pogledom vzame vase sliko materinega groba, od visoke ciprese ob vzglavju, do žarečih kapucinov ob vzhodu . . .

»Rožica, moje dete, spremljam te v tujino; ob vsakem koraku te bo vodila moja roka. Ne boj se!«

Z verjetno gotovostjo so odjeknile te besede v Rozinem srcu; materine so in mati ne vara . . .

Od tega dne je bila mirna, tako mirna, da na dan odhoda ni potočila niti ene solze. Pač je z drdrajočega voza, ko jo je odpeljal izpod domačega krova, venomer obračala glavo in se ozirala: zdaj do rjavordeče strehe mlina, ki se je izmed visokih jelš oziral za njo, zdaj k cerkvi na gričku, poleg katere stoji visoka cipresa in ob nji materin grob. — — Ali je ni tudi sivo grajsko poslopje poleg cerkve pozdravljalo v slovo? —

* * *

Izza tega dne so potekla leta.

Oba otroka, ki sta skupaj doraščala ob mlinskem potoku, sta med tem časom dorastla. Od onega dne, ko sta se na robu gozda nenadno srečala, se nista videla. Vladimir Potoški, ki je že par let služil kot poročnik v generalnem štabu prestolice, pač ni več mislil na malo temnolaso deklico iz mlina, s katero je v otroških letih sklenil prijateljstvo.

Ne, prav res ni mislil več na to! Kje naj bi našel čas za to sredi vrvečega življenja, ki ga je objelo takoj, ko je zapustil vojaški zavod. In Vladimir je pač z veseljem prijel za polno čašo, ki mu jo je nudilo življenje, kakor truden in žejen popotnik. Življenje je bilo tako bogato; norec bi bil, če bi ga ne užival. Pa tega Vladimirju ni bila treba dvakrat veleti. Užival ga je, užival do nasičenja.

Včasih je prišlo čezenj kakor veliko hrepenenje po nečem boljšem, čistejšem. V takih trenutkih je začutil v sebi popolno praznoto; prav živo pa je tudi občutil praznoto tega, kar ljudje imenujejo užitek, a ni imel moči, da bi se oprostil vezi, ki so ga priklepale na uživanje. Pa si je brž po takih trenutkih zastavil vprašanje: Čemu tudi? Mlad je, bogat, ugleden, — sreča se mu nasmiha iz stoterih oči, treba mu je le stegniti roko in njegova bo. Čemu se trgati od življenja, ki je tako lepo! Škoda za vsako uro, ki bi preminila neizrabljena!

In kakor on, so mislili tudi njegovi tovariši in niso videli v tem golem uživanju nič nepravilnega; nasprotno, to naziranje o življenju se jim je zdelo edino pravilno. O, s kakim prepričanjem jim je Vladimir pritrjeval! Človek je samo enkrat mlad in za spametovanje in resnost je še potem dovolj časa.

Stari gospodar na gradu Potok pa je začudeno gledal, ker so bila pisma, prav za prav prošnje za denar vedno pogostejše. Mladi uganja nezaslišane stvari, pa taki so pač vsi Potoški; vsi so bili v mladih letih neugnani, a so pozneje postali resni in zanesljivi moške. Dokler se Vladimir vzdrži igre in službeno dobro izhaja, naj le izdivja in razsiplje denar; premoženje Potoških mu to lahko dovoli.

*

Kako vse drugače pa se je razvijalo Rozino življenje! Vseskozi je bilo izpolnjeno z delom, z resnim delom. Z neugnano vnemo je študirala, niti minute oddiha si ni privoščila; saj je le na ta način mogla premagati silno domotožje in neizrečeno hrepenenje po nečem neznanem, ki sta bila včasih tako močna, da ju ni mogla več obvladati. O, kako so v takih urah tekle solze v samotni njene sobice! Na zunaj pa je bila vedno povsem mirna, da nihče ni opazil njene boli.

Pozneje se je učila iz same vedoželjnosti in zanimanja; za čudo mnogo delovne moči in vztrajnosti je imela. Ne samo, da je bila v šoli, med vsemi in v vseh predmetih prva, tudi sicer se je izobraževala, kjerkoli je mogla. — »Ni drugega plemstva kot plemstvo izobrazbe!« je večkrat poudarjal profesor v šoli; te besede so bile za Rozo močen vzvod. Učila se je jezikov, za kar je imela poseben talent. V vseh jezikih je potem doma pridno čitala, a vselej je z naravno gotovostjo zbirala samo dobro čtivo, ki jo je tudi dvigalo.

Najljubše pa so ji bile klavirske in pevske ure. Njen lep glas, ki mu je nekdanj že Vladimir tako rad prisluškoval, je takoj opazil profesor petja. Mogočno in jasno je zvenel iz šolskega zbora. Že takoj tedaj je porabil profesor vsako priliko, da je ta, tedaj samo prirodno lep glas šolal, vežbal z neutrudljivo vztrajnostjo. Pri raznih šolskih prireditvah ni bilo programa brez solo-speva gospodične Roze Komarjeve. Ob slovesu z gimnazije pa ji je glasbeni profesor nasvetoval nadaljnjo pevsko izobrazbo pri znanem glasbenem umetniku prestolice, kamor je Roza odhajala na univerzo.

Vsa ta leta Rozinih srednješolskih študij so kaj hitro potekla. Brez drugih skrbi, kakor jih je prinesel posamezni dan, je Roza živila čudovito lepo življenje. Ob gorkih spominih na umrlo mamico, na delavnega in neugnanega očeta, na dragi dom, ki mu je obljubila vse svoje moči in vse svoje znanje, pa ni pozabila, ni mogla in tudi ni hotela pozabiti onega, ki jo je pogнал zdoma. Toda ob njegovi nenavzočnosti je že davno minilo divje sovraštvo do njega, ki ji je spočetka hotelo uničiti mlado življenje in srčni mir. Neka trdota je zrastle v njen značaj, ki ga pa ni kvarila, temveč je vsemu njenemu delu in vedenju dajala gotovo usmerjenost in preudarnost, ki ni običajna v teh ženskih letih. Zato je izgledala Roza starejša in zrelejša za njena leta. To je bil tudi vzrok, da je Roza kaj malo občutila razrvanosti in izpremembe doraščajočih let. Vse ji je bilo tako naravno in zato je vse tudi naravno vzela; kaj bi se čudila, čemu sanjala, če mora pač tako biti. In delo, resni študij, jo je kar neopazeno odvelo preko teh razmišljanj.

V velikih počitnicah je prihajala domov v mlin. Rada, zelo rada je prišla radi doma, očeta, maminega groba; a vselej se je zalotila v mrzličnem strahu, da je ne bi kje srečal on, ali kdo iz grada. Zato je bila največ doma in je kramljala z očetom ter sta delala načrte za bodočnost. Iz premišljenega govorenja in preudarnih Rozinih sklepov je oče spoznal, da mu bo ljubljena edinka res nadomeščala sina, ki mu ga Bog ni dal, in mu bo res desna roka v njegovem podjetju. — Ob nedeljah sta hodila skupaj k zgodnji maši; oče je imel potem opravka s svojimi odjemalci, Roza pa se je hotela izogniti grajskim, ki so prihajali k pozni maši.

Že zdaj sta odredila z očetom marsikatero izpremembo v domu in okoli njega, da je izgledal kakor velepodjetje.

»Še nekaj let, potem pa pride še vse drugo, očka,« mu je zatrjevala ob odhodu nazaj v prestolico. In ločila sta se kot tovariša, ki komaj čakata, da se jima posreči nameravano podjetje. — Pisma in poročila med njima so bila redka in še to zelo kratka. »V imenu božjem, Rožica, delajva zdaj ločeno, da bo potem skupno delo bolj veselo.« To je bila največja nežnost, ki je je bil mož dela zmožen. Ali je bilo čudno, da je tudi Roza delo tako visoko cenila?

* * *

Ze vstaja lepa bodočnost mojemu domu!
Kar ima znanost svojih skrivnosti in tajinstvenih sil, vse ji izvabim ter jih porabim, da bo moj dom lep, mogočen. Očetu bo to sreča na stara leta, meni zadoščenje in mamica bo iz svoje večne sreče gledala v najino časno srečo. — Če bodo lepoto in večino našega doma gledali oni, poleg cerkve, z zlim očesom, kaj morem za to. — Preko vseh ovir — do cilja!

Te vrstice je Roza napisala v svoj dnevnik, ko je prišla v univerzitetno mesto. — Oče, ki je vprav v zadnjih počitnicah izprevidel, kako resno vzame Roza svoje študije, ji je po svojem prijatelju in svetovalcu, inženjerju Helmarju najel lepo in udobno stanovanje v predmestni vili. V prvi sobi, ki je bila namenjena študiju, je stala, razsvetljena od dveh visokih oken, velika, težka miza. Za risanje in konstruiranje raznih načrtov, ki jih zahteva tehniški študij, je pač treba prostora in svetlobe. Prve dni se je Roza redno vračala domov z velikimi zvitki risarskega in prozornega papirja, z raznimi ravnili, koti in šestili. Vse je razstavila in razobesila po prvi sobi. — V drugi sobi, ki je bila namenjena za spalnico pa je stal poleg okna njen ljubljenec — klavir. Kakor je bila prva soba zaradi namena, ki mu je služila, resna in prilično prazna, prav tako je spalnica dihala vso toploto deklinške sobice. Nad posteljo je visela krasna sikstinska Madona, očetov dar ob odlični maturi; pod njo sprejemnica srednješolske kongregacije. Za njo je zataknila vejico blagoslovljene oljke, ki jo je nalašč odlomila od velike veje. Na steni ob oknu je obešila nekaj spominov domačih krajev: Bled, Brezje, Bohinj in najnižje sliko domače hiše, ki jo je posnela tik pred odhodom, in še — mamin grob, ki ga ožarja zahajajoče sonce. Nad klavirjem pa je viselo troje slik glasbenih umetnikov, ki jih je najraje igrala in pela: Mozart, Beethoven, Schubert. In cvetja ni smelo manjkati! — Domače si hoče narediti svoj domek vsaj za tri leta; od tu tudi za velike počitnice ne misli domov. Dela bo dovolj tudi za tisti čas, za razvedrilo in oddih pa bo hodila na krajše in daljše izlete, da spozna tudi te kraje prostrane domovine.

Takoj prvi teden je poiskala glasbenega profesorja, ki ji ga je priporočil učitelj petja na gimnaziji. Po prvih urah je zahteval v resničnem navdušenju, naj pusti univerzo in se posveti samo študiju glasbe ter stopi h gledališču. — Pa je Roza s tihim nasmeškom odkimala; in tako vselej, kadar jo je iznova prepričeval.

»Greh je, ki se ne da odpustiti, gospodična, da puščate svoj glas vnemar. Na vsak način spadate na oder, razsvetljen od tisoč luči, in vi, občudovana od tisočev poslušalcev, ki bi jim s svojim glasom ves svet lepote in poezije vlila v srca.« Pri vsakem napredku, ki ga je opazil ji je tako govoril in ves nesrečen je bil, ko njegove besede niso našle odmeva in se ni hotela živeti v njegove načrte.

Zadovoljiti se je moral že s tem, da je bila pripravljena na nekem dobrodelnem večeru zapeti par pesmi. Spočetka se je tudi temu protivila, ker ji je bila misel na javen nastop neznosna; saj je pela le iz veselja do petja in ji je že ta užitek povsem zadostoval. Vdala se je največ iz ozirov na profe-

sorja, ki si je v lastnem interesu želel njenega nastopa; vsaj tako ji je pravil in Rozi bi se zdelo nehvaležno, če bi se še nadalje branila.

Zelo zadovoljen z uspehom svojega prigovarjanja je začel izbirati pesmi, ki naj bi jih Roza pela: preproste pesmi v narodnem duhu, ki so tako krasno pristojale pevki, kakor da so nalašč zanjo spesnjene in uglasbene.

In kako je imel prav s svojo izbiro!

To je pokazal uspeh dobrodelnega večera, ko je Roza že po prvi pesmi zajela vsa srca.

(Dalje prihodnjič.)

Franjo Neubauer:

Pomladni pozdrav.

*Čakaš li pomladi,
deklica sanjava?
Čuješ li sladkosti
njenege pozdrava?
Južnega ti vetra
kliče topli glas:
»Že hitim čez morje,
kmalu pridem v vas!*

*Kmalu se prismejem
v hosto z nado mlado,
cvetja ti natrosim
v vrt in na livado.
Na lepoto nežno
mekkih tvojih lic
moj poljub pričara
novih ti cvetic!»*

Francka G.: Veliki teden v Rožnem domu.

»Čez teden... pojutrišnjem... jutri bo cvetna nedelja.« Ne enkrat, nešteto-krat je morala povedati mama otročičem, kdaj pride tista težko pričakovana nedelja, ko bodo nesli butaro (boganico) k blagoslovu. — Pa imajo mali ljudje tudi dovolj skrbi cvetni teden! Jožek je važno stal poleg Jerneja, ki je vezal butaro: ne najmanjše, ker taka je za »otroke«, ne največje, ker deček je vendarle še šibek. In je pametno svetoval tudi tedaj, ko je atek navezoval jabolka in pomaranče: da mora biti vsak sad dobro pritrjen, da ga poreden sosed v cerkvi ne bo mogel izmakniti.

Lepo je na cvetno nedeljo v cerkvi! Kot nekdanj v Jeruzalemu, se priklanajo evharističnemu Bogu v pozdrav neštete butare in oljčne vejice in se svetlikajo v solčnih žarkih zlate pomaranče in rdeča jabolka in se spreminjajo nešteti pisani trakovi, s katerimi so povezane butare. In če bi videli v globino teh otroških src, povsod bi slišali navdušene hosana-klice; kot nekaj daljnega, kar ni njihova pesem, poslušajo pasijon, zgodbo o trpljenju božjega Sina.

Veliki teden... O, saj jim je gospod katehet pred veliko nočjo tako lepo pripovedoval o Jezusu, kateri je samo iz ljubezni do nas hotel toliko trpeti in je nazadnje za nas umrl na križu. Māla srčeca so drhtela v sočutju in vsak zase je tiho obljubljal, da bo odslej vedno priden. Pa vendar se ne more Jožek ubraniti, da ne bi toliko in tolikokrat veselo pomislil: »Veliki teden... Francelj, ki se pri deškem ročnem delu nauči toliko lepega, bo prav gotovo naredil tudi meni ragljo; velik sem že, gotovo me vzame s seboj, ko bodo po večernicah strašili Boga. Pa učitelj Peter, kateri vsako leto prihaja na obiske, bo letos naredil take lepe priuhe, kakor vsako leto: prave belokranjske pisanice, še lepše, kakor jih uči slikati svoje učence. In na veliki petek, da, prav gotovo na veliki petek, ker takrat je Jezus umrl, bodo šli z mamō k božjemu grobu. Drago bo imel prvič oblečene nove hlačke, tudi on ima novo obleko in sosedova Anica je že tudi povedala, da ji je čevljar pomeril nove čevlje in da je mamica kupila lep predpasnik. V cerkvi bo mračno in tiho. Korak bo votlo odmeval v prazni cerkvi, vsa okna bodo pogrjnena s črnim, na nobenem oltarju ne bo nobene rože. Tja v kapelico božjega groba bodo šli z mamō. Lučka ob lučki bo trepetala ob božjem grobu, kot v vrtu bo ležal Jezus med samim cvetjem. Sosedov Janez, pravijo, je pisal od vojakov, da je veliki teden stražil božji grob. O, pa Janko ni tako hudoben kakor oni vojaki, kateri so Jezusa umorili. On samo pazi, da Jezus mirno spi v grobu, da ga nihče ne moti z nespodobnim obnašanjem ali klepetanjem. Toda, tako hudobnih otrok vendar ni. Saj

vendar vsi pobožno molijo in spoštljivo poljubljajo svete rane Križanega. — Ko bodo pa prišli iz cerkve, jim bo mama kupila pomaranče; velikonočno jutro jim bo razdelila še pirhe, vsakemu štiri kôpe jih je obljubila. In potem bodo na veliko nedeljo sekali pomaranče in bodo štručali s piruhi in prav gotovo bo sijalo solnce.«

To je Jožkova in vseh drugih velika noč: lepa in svetla, ker so njegove najčistejše misli z lučkami in s cvetjem ob božjem grobu; kdo mu bo zameril pomaranče in piruhe in vse druge velikonočne dobrote, ko pa tudi vse to spada k praznikom! In odrasli? Stari ljudje še povedo, kako strogo so se včasih postili, Ob enajstih je bilo šele kosilo, kljub temu, da so ob zgodnji pomladi morali včasih že trdo delati; do enajstih so bili tešč; le najmanjšim so mati skrivaj stisnili krhelj ali dva suhega sadja. Potem so spet delali do večera in zvečer jim je pripravila gospodinja skromno večerjo. — Danes se pač poslužujejo postnih olajšav; večkrat pa je že ostrmela Stana, ko je veliki teden poslušala moške: »Danes pa že ne bom kadil, ko je veliki četrtek«; ali: »Veliki petek je danès, malo se mora že ločiti: danes ne pijem.« Zato bi bilo Stano sram, ko bi ob božjem grobu ne mogla Jezusu pokloniti nobenega cvetja: da si je kaj pritrkala ali da je mirno pretrpela zbadljivo besedo.

Vse tri dni velikega tedna hodijo otroci iz Rožnega doma prav vneto k službi božji; odkar so se v šoli učili liturgiko, nočejo zamuditi nobenega svetega obreda. Stana pa je morala na vel. četrtek iti z mamico vred takoj zjutraj k sv. obhajilu. Čeprav je ta dan praznik, je vendar v Rožnem domu toliko dela. Hišo so pobelili, sedaj bo treba še vse poribati, pa orehi za kolač, katerega bodo pekli jutri, še niso prebrani. Tudi gnjat za k velikonočnemu blagoslovu mama umije že na veliki četrtek. Kolač in potice spečejo v Rožnem domu že v petek; to pa zato, da potem v soboto ni toliko navlake in se prej posnaži in kruh se že nekoliko potrdi in se potem v jerbasu tako ne pomečka. Preden mama zakuri grmado, sname izza razpela v kotu oljčno vejico od prejšnje cvetne nedelje; vse leto je odtrgavala vejice, da je z njimi pokadil oče po hiši, kadar se je narejalo k hudi uri; največjo vejó pa danes vrže v peč, da tako blagoslovi grmado za velikonočni kolač.

Na velikonočno soboto vse svetlejše posije solnce, kakor druge dni velikega tedna. In ko prinese cerkovník blagoslovljen ogenj in šele ob njem mama zakuri, da skuha gnjat za k blagoslovu in pa jajca za piruhe, je že velika noč. Takrat, ko se vrnejo zvonovi in zapojejo velikonočno pesem, pa se v Rožnem domu vse hiti umivat, se mi zdi: vso zimsko puščobo in žalost in skrbi so postrgali raz sebe, da je sedaj v njih sama pomlad in velika noč.

Popoldne pa bi morali videti naša dekleta, kako so brhka, ko nesejo k blagoslovu! Lani so imele le nekatere, letos imajo že skoro vse jerbase pregrnjene s prtiči, vezeniimi po vzorcih na Vigredni poli. Pravili so že, da se je kakšni deklici po blagoslovu le preveč mudilo, da bi prva prišla iz cerkve in si tako v bodočem letu zagotovila moža, pa je prehitro in napak stopila, da je padel jerbasa z glave. Ako bi se kaj takega dogodilo Stani — kar pa Bog ne daj —, bi se iz jerbasa prikazale same velikonočne dobrote: trije piruhi, za vsako velikonočno jutro eden, ravno toliko pomaranč, korenino hrena, klobasa, velika gnjat, pečenka, hlebček kruha, da bo tudi živina deležna blagoslova in vrhu vsega kolač. —

Še alelujo, priljubljeno velikonočno jed bo skuhala v nedeljo zjutraj mama, na krožnike pa bo okusno naložila blagoslovljena jedila in zajutrek za veliko nedeljo bo pripravljen. Toda to bo jutri; nocoj pa se bodo dekleta še enkrat postavila, ko bodo šla v novih oblekah k procesiji. Kdo bi jim to zameril! Vse leto so pridne delavke, ves veliki teden so imele čas, da so poleg dela doma sočustvovale s trpečim Gospodom in ga molile v grobu, naj bodo nocoj vesele z Njim ob Njegovem vstajenju.

Vsem Vigrednicam po Rožnih domovih želim, da se jim piruhi zelo posrečijo in prav solčno nedeljo po velikem tednu!

OD SRCA DO SRCA

Pomenki z gospo Selmo.

Kako ste praznovale materinski dan? Ali so Vas bile Vaše mamice vesele? — Bodi materinski dan mejnik v letu, ko se bo ob njem kot na gorskem prevalu ločila preteklost od bodočnosti v občevanju z zlato materjo. Sama ljubezen, globoko spoštovanje, hvaležna vdanost: to naj bodo kreposti, katerih se naj matere vesele na svojih hčerkah vse bodoče leto.

Deklice moje, pri božjem grobu na svidenje!

Odgovori na pisma.

Ivanka. Dolgo nisi pisala, pa si še sedaj tako kratka. Veš, da moram tudi od Tebe kaj več zvedeti! Le hitro mi piši! — Vzorčne in krojne pole tudi posamezne vsak mesec lahko naročiš, če vseh ne rabiš, ali Ti je pa preveč za plačati. Slišala sem, da bodo odslej pole na obeh straneh potiskane in bodo prinašale razna navodila za ročna dela. Mislim, da si je bo potem še marsikatera zaželela, ker bo trajne vrednosti. — Veseli me, da si pridna članica in da rada čitaš. Ali Ti je Vigred tudi letos še všeč? — Lep pozdrav!

Spominčica. Tvoje pesmice, ki jih sama s tako ljubeznijo zлагаš, so za Tebe samo prav lepe; zato Ti svetujem, kadar Ti katera na misel pride, si jo kar napiši in se jih boš potem lahko veselila v marsikateri samotni uri. Ker pa je za pesem treba še kaj več, kot pa samo srčni občutek, mi lahko verjameš, da vsaka pesem, ki posamezniku že ugaja, še ni za javnost in za tisk. Tudi meni jih lahko vedno pošlješ in se bom veselila, ko bom čitala, kakšne lepe misli Te navdajajo, poleti pri težkem poljskem delu, pozimi pri kolovratu in statvah. Tudi o tem dvojem mi moraš še enkrat zapeti! — Verjamem Ti, da Ti je hudo, ker tako samevaš in nimaš nikogar, ki bi mu zaupala. Veš, pa to ni najslabše. Človek se sam in v samoti še najbolj spozna in samota je za delavnega človeka še prava dobrotta. Kako lepo Te vzgaja, kako samostojna si, koliko znaš! Lahko rečem, da mnogo več kot druge, ki so vedno v družbi. — Zato nič ne želi družbe! Meni pa pogosteje piši, da se bova vsak mesec lahko pogovorili. — Bog s Teboj in pridna ostani!

Krizantema. Pomlad je, pa sem mislila, da si boš nadela kako drugo ime? Nič krajše Ti ni treba pisati, imam za vsako dovolj časa in seveda tudi za Tebe. Izprememba, o kateri govoriš, bi morala priti v par letih, ne pa kar tako hitro. Bodi oprezna, ker to ne bo stalno, kakor ni nič pri Tebi. Da bi bila za ta svet odmrta je le gola beseda. Dokler je v človeku življenje, se briga za svet in svojo okolico. — Zdi se mi, da Ti kaj ugaja, zelo ugaja, potem pa misliš, da je že kar Tvoja last. Toda vedi, ne želja, ne hrepenenje, ne sklep, ne

volja, ampak dejanje je tisto, ki ga rabimo v življenju! — Zakaj Tvoje pesmice ni bilo v Vigredi? Ker ni bila godna za tisk. Tudi ta, po mojem mnenju, ne bo. Pa poglej v uredniški kotichek, kaj tam pravijo! — Ali še misliš na najin dogovor? Jaz ga še nisem pozabila. Zato pogosto piši, da ostaneva v stalnem stiku!

Pomladna cvetka. Tako, si torej le doseгла, kar si želela! Iskreno Ti čestitam! Prav iskreno Te prosim, ne pozabi v tihem zavetju svojih soseser Orlic, Vigrednic in nas vseh, ki se z dobro voljo, a malimi uspehi ubijamo po svetu! Tudi me Te ne bomo pozabile! Tebi in sestrici iskrene pozdrave! Oglasi se še kaj, če Ti predstojniki dovolijo!

Colniček v valovih. Prav tam v daljavi se Te še spominjam, tudi pisava se mi je znana zdela. Prav, da si zopet prišla! — Gospodinjske šole so: Marijanišče v Ljubljani, Smihel pri Novem mestu, Repnje pri Vodichah, Krekova gospodinjska šola, grad Jama, Spodnja Šiška v Ljubljani, Vesna v Mariboru, Mladika v Ljubljani. — Glede svojih želj, ki jih lahko kar tako napišeš, kakor si jih meni, se obrni na ravnateljstvo kmetijsko-gospodinjske šole v Marijanišču, Ljubljana. Navedi svojo starost, izobrazbo, izpite, priloži znamko in prosi za odgovor. Od tam Ti bodo točno odgovorili. Lepe pozdrave!

Jezdimira Miran. Prav nič Ti ne zamerim, otroček, da si prišel in mi potožil. Da sem Ti bliže, bi Te prav zaupno pritegnila k sebi, da bi mi morala povedati vse in izjokati vso bol, ker vem, da bi Ti bilo potem lažje. Tako pa, vidiš, moja mala, odgrnila si mi le košček zavese, namignila le o eni, dveh stvareh in jaz zdaj ne vem prav, o čem naj Ti govorim, kako potolažim. Ali pa mi zaupaš vsaj toliko, da mi iz daljave prikimaš, da mi zaupaš? V prvi vrsti torej, ne obupaj radi izpita! Če v štirih letih v imenovanem predmetu nisi padla, tudi pri maturi ne boš, prav gotovo ne! Seveda pa bo treba iz tega predmeta maturirati. To pa tudi ne bo tako grozno, zlasti, če drugih predmetov ne bo preveč. Le pogum, saj gotovo pojde! Kar se pa tiče prijateljic in zaupnih oseb, pa tudi ne jemlji stvari tako tragično! Dobro prijateljstvo ostane; ker se je to zadržlo, je znamenje, da ni bilo dobro. Med mladimi deklamacije je tudi vedno malo nevoščljivosti in škodoželjnosti; zato navadno ne gre vse gladko. — Zdaj pa roko na srce in pomisli, če si Ti prosta vseh teh napak! Če, potem smeš obsojati, drugače pa priznaj: tudi jaz sem kriva. Prijateljstvo ni morebiti zveza dveh src, preračunjena na korist, dobiček ali katerokoli vanjo dobroto; pač pa nesebična, polna ljubezni in odpustanja. Prav zato je pravo prijateljstvo tako redko, ker išče le — sebe. Nič več ne smeš biti nesrečna, ampak vesela, srečna mlada deklica, ki ji je življenje s sedmerimi pečati zapečateni skrivnost in je toliko podjetna, da z vztrajnim delom odpre vse te pečate! Razumeš? — Oglasi se še! Zakaj je prišlo Tvoje pismo na moj naslov povsem nezalepljeno?

Cvetana. Dolgo, res dolgo Te ni bilo k nam. Pa, da si le zopet prišla! Težavno je Tvoje službeno stališče, ki ga opisuješ v svojem pismu. Poznam nekatere, ki so že tam službovali, a zdi se mi, da so lažje nosili kot Ti. Seveda, bili so domačini. — Prosim Te, ohrani si vsaj tiste urice, o katerih pišeš, da so še popolnoma Tvoje! Naj Ti ob teh tihih urah vznikne tudi lepša slika bodočnosti, ki Te gotovo še kje čaka v tihem in mirnem kottičku! In lažje Ti bo. Saj večno itak ne more trajati to prognanstvo. — Ali ne bi hotela ob takih svetlih urah vreči na papir par lepih, četudi otožnih misli in jih poslati Vigredi? Kaj nisi že včasih sodelovala? Ali je bila to Tvoja sestra? Če tega ne moreš, pa piši dnevnik, da Ti bo lažje! Na vsak način pa mi večkrat in prav kmalu piši! Tudi jaz Ti bom z veseljem odgovarjala. Bog živi!

Micka B. Prav, da si se tudi Ti uvrstila v naš kottiček. Vsake nove sem prav posebno vesela; le to mi ni všeč, ker si mi tako malo pisala. Le hitro se vsedi in še prav mnogo napiši, da se dobroba spoznava! Veseli me, da si tako pridna gospodinja in da Ti je pri tem tudi Vigred v pomoč. Oglasi se prav kmalu zopet in obširneje!

Utrgani cvet. Zdelo se mi je in slutila sem, da bo tako s Teboj. Vidim, da kolebaš in ne veš, ne kod, ne kam. Zato tudi jaz ne vem, če je prav, ako Ti svetujem, da se ne odtegaš od tega, kar je bližje, bolj razumljivo, bolj preprosto. Ne vem, če je prav, a vendar Ti nehote moram reči, ne odklanjaj tako na splošno zakona! Kaj pa, če je Bog ravno Tebe namenil, da boš žena tistemu, ki se bo moral zdaj zaradi očetove onemoglosti takoj poročiti? — Ne predstavljaš si v samostanu sreče, ki Ti bo kot zrelo jabolko padla v naročje! Morda bodo pretekla leta in desetletja, preden si jo boš priborila; kajti tudi v samostan moraš vzeti s seboj — sebe samo, z vsemi neizpolnjenimi željami, z neutešenim hrepenenjem, ki ga je mlado srce vedno polno. Tudi zdravnikov navset se mi zdi prav zelo merodajen. Ali hočeš, da zmoliva k sv. Mali Tereziki (Ali imaš »Rdeče rubine«?) nujno devetdnevnicu za razsvetljenje. N. pr. od Vel. nedelje pričeni? Kakor se bo pokazalo ob koncu devetdnevnic, tako pa bo.

Spominčica T. Veseli me, da se Ti je posrečilo dobiti dobro službo, čeprav je tako daleč. Dobro, da si pri dobrih ljudeh in ni v nevarnosti Tvoja vera, kar je pač glavno. Potrudi se, da boš tudi v tujini vršila vestno svoje verske dolžnosti! Če tu popustiš, kje naj najdeš še potem oporo? Nabavi si dobrih knjig in jih pridno prebiraj, ko Ti zaradi oddaljenosti ne bi bilo mogoče k pridigi! Nedeljske sv. maše pa pod nobenim pogojem ne opuščati! Saj sv. maše ni vzeti za prazno cerkveno ceremonijo, ki se nadomesti lahko s čim drugim. Živo si predstavljaš, kaj pravi sv. vera o maši in nobena žrtev in še tako dolga pot Te ne bo odvrnila od nje. — Želim Ti prav iskreno, da se Ti dobro godi in da ostaneš pridna! Le večkrat se oglasi, da Ti vsak mesec lahko odgovorim!

Revica trpeča. Nič naj Te ne moti, če vidiš v našem kottičku vesele obraze! Se več je takih, ki morajo tudi križ nositi, kakor Ti, četudi na drugačen način. Tudi iz Tvojega kraja jih je nekaj v naši družbi. — Tvoje zdravstveno stanje nujno zahteva zdravniške pomoči in navodil, katerih se pa tudi moraš natančno držati! Če v Tvojem kraju ni zdravnika, ki bi mu zaupala, pridi v Ljubljano, kjer so dobri zdravniki in tudi blagi kot ljudje, ki Ti bo kateri izmed njih že vedel pravo svetovati. Nič ne bodi v zadregi, saj zdravnik je pač za to, da pomaga. Prav tako bi tudi zaradi duševne potrtosti v mestu lahko bolje opravila. Tu v mestu je več spovednikov in niso tako preobloženi kot na deželi, ko je pri fari eden za vse. Tudi se zaradi svoje bolezni lahko zaupno, toda s polnim imenom, obrneš na zdravnika, ki odgovarja Vigrednicam. Piši le na uredništvo Vigredi, ki potem odda Tvoje vprašanje zdravniku. Ta Ti bo najbolje nasvetoval, h kateremu zdravniku bi šla zaradi svoje bolezni. — Drugega Ti za danes ne morem odgovoriti. Piši prav kmalu zopet, da se bo potem pričelo delo za Tvoje zdravje!

Vsem drugim: Zaradi mnogih pisem, ki so došla to pot, mi je bilo mogoče odgovoriti samo na ona, ki so došla od 1. do 20. febr. Vsi drugi odgovori pridejo prihodnjič na vrsto. Prav iskrene pozdrave vsem!

KAKO JE DRUGOD

Iz poročila letnega zborovanja avstrijskih katoliških dekliških organizacij v Solnogradu povzamemo, da je bilo to zborovanje najpomembnejše, odkar obstoja zveza teh dekliških organizacij. Ne samo, da je bil program zborovanja, ki je obsegal važne teme o duševni in telesni okrepitvi ženske mladine, res prvovrsten, nego zlasti zato, ker so vsi avstrijski škojfe z osebno navzočnostjo dokazali, koliko važnost polagajo na skrb za pravilno in vsestransko vzgojo ženske mladine. Navzoče so bile tudi vse krščansko-socialne zastopnice dunajskega zveznega sveta. — Glavne štiri teme so bile: Katoliška biti se pravi: katoliško živeti. Telovadba in sport z zdravstvenega, etiškega in esteskega stališča. Telesna okrepitev v smislu katoliškega mladinskega gibanja. Naše zvezino delo. — Ob sklepu so izvajale dekliško spevoigro »Dekliško delo v krogu leta«.

Predsednica avstrijskega zveznega sveta. Avstrijska krščansko-socialna parlamentarka in pisateljica Olga Rudl-Zeynek je nova predsednica zveznega sveta. To častno mesto odgovarja nekdanjemu predsedniku avstrijske gosposke zbornice; je torej najodličnejše politično mesto, ki ga je kdajkoli zavzemala žena bodisi v Avstriji, bodisi v Nemčiji.

Katoliška ženska organizacija v Avstriji je otvorila v kopališču Ischl dvoje domov za slabotne otroke. Vodstvo, oskrbo in nego imajo v rokah sestre od sv. Križa.

Gospodinjstvo.

Velikonočni prazniki. Ob vseh večjih praznikih opravimo svoje verske dolžnosti bolj slovesno. Naše notranje razpoloženje je globoka, brezmejna vdanost v milost božjo.

Po starih običajih pa slavimo praznike tudi s tem, da pripravimo kaj boljšega za želodec. Zato stavijo vsaki prazniki, posebno še velikonočni, na gospodinjo svoje zahteve. Skrbeti mora za velikonočni blagoslov. Gledati mora na to, da dobi, v kakršnikoli obliki, vsak član družine svoj piruh. Gospodinja, ki bi na to pozabila, nima glasu dobre in skrbne gospodinje. Pa tudi v stanovanjskih prostorih mora biti vse bolj praznično. Sicer je v hiši, kjer se gospodinja zaveda svojega zvišenega poklica, vedno vse snažno in v redu. Toda v praznike pridejo na obisk sorodniki, znanci in prijatelji, in vsaka gospodinja rada sliši, če občudujejo prijetno domačnost in prisrčnost, ki vlada v lepo urejenem domu.

V naših slovenskih hišah se je, hvala Bogu, ohranil lep običaj, da je skoraj ni hiše brez velikonočnega blagoslova. Na skrbi gospodinje pa je, da je vse, kar pripravi, snažno in okusno. Navadno pripravimo za blagoslov: kruh (kolač), pleče ali gnjat, klobase, hren in jajčka. Da ne bodo naše gospodinje v skrbeh, kako pripraviti velikonočna jedila današnjemu času primerno, pa se pri tem vendar držati lepih udomačenih navad, podajemo v naslednjem nekaj tozadevnih navodil.

Kar se tiče priprave kruha in drugega pečiva, se ravnaj po navodi u v decembrski Vigredi leta 1927. Da bo meso okusno in sočno, upoštevaj sledeče: Meso (pleče, gnjat in krače) kuhaj vedno v celih kosih (nerazsekano). Velike in močno soljene in prekajene kose deni pred kuhanjem za nekaj ur v mlačno vodo. Ko posamezne kose mesa umiješ, jih daj v vrelo vodo ter pusti počasi vreti tako dolgo, da je meso prav mehko. Med kuhanjem prideni dišav: lavorjev listič, majaron, limonove lupince, korenje, peteršilj. Ko je meso kuhano, lonce odstavi ter pusti, da se meso ohladi v vodi, v kateri se je kuhalo. Ohladi naj se toliko, da je še mlačna. Nato vzemi meso iz vode in ga postavi v hladen prostor.

Ker jajca, ki jih kuhamo za velikonočne praznike, navadno pobarvamo, je za to treba izbrati čela jajca in tudi paziti, da med kuhanjem ne razpočijo. To preprečimo, da voda ne vre, ko denemo jajca vanjo in da vre počasi.

Velikonočni jedilni listi.

I. Kostna juha z ocvrtimi žemelnimi rezinami (Vigred št. 8. I. 1927), pečena kokoš ali puran, mešana solata (Vigred št. 5. I. 1927), kruhov kuh, čaj z limono.

II. Rezanci v rumeni juhi, ocvrto telečje meso s trijetom, kuhane (suhe) češplje (Vigred št. 4. I. 1927), torta ali potica in črna kava.

III. Mesna juha z ocvrtim fižolom, goveje meso s praženim krompirjem in jajčnim hrenom (Vigred št. 5. I. 1927), orehovi kifelčki, čaj z limono.

Kostna juha. Goveje, telečje in kurje kosti kuhaj 2 uri. Prideni peteršilja, zelene, korenja, lavorjev listič, čebuline lupine ter osoli. Nato juho precedi in daj z žemelnimi rezinami na mizo.

Rumena juha z rezanci. Zarumeni v 2 žlici masti pol na koleščke zrezane čebule, korenja, peteršilja in skorjico kruha. Zalij z vodo in osoli; nato precedi in zakuhaj v vrelo vodo rezance.

Ocvrti fižol. Deni v ponev $\frac{1}{4}$ litra mleka, eno žlico presnega masla ter malo soli. Ko zavre, dodaj med neprestanim mešanjem 4 žlice moke ter mešaj na vročem tako dolgo, da je testo gladko in se loči od žlice in ponve. Ko se ohladi, da je mlačno, primešaj eno raztepeno jajce. Iz dobro zmešanega testa napravi kot fižol debele kroglice in jih v masti ocvri. Pri cvrenju ponev tresi, da lepo narastejo ter jih daj v juho.

Trijet. Zreži 3 žemlje na pol prsta debele rezine ter jih v pečici lepo rumeno opeci in zloži v skledo. V loncu pa naj zavre $\frac{1}{2}$ l vina, $\frac{1}{4}$ l vode, skorjico cimeta, limonove lupine in 3 žlice sladkorja. Ko prevre in se zopet ohladi, vlij na opečene žemlje. Vino parkrat odcedi in zopet polij po žemljah, da so vse dobro napojene z vinom in trijet je gotov.

Ocvrto telečje meso. Telečje meso od stegna ali plečeta zreži na majhne, za prst debele rezine. Potem meso dobro potolci, osoli, povlaljaj v moki, raztepenem jajcu in kruhovih drobtinah ter ocvri v masti.

Kruhov kuh. Mešaj 3 rumenjake in 2 jedni žlici stolčenega sladkorja. Ko dobro naraste, primešaj dve pesti z vinom napojenih kruhovih drobtin, trd sneg treh beljakov in malo drobno zrezane limonove lupine. Deni v pomazano kozico in speci.

Piškotna torta. Mešaj pol ure 6 rumenjakov, 6 žlic stolčenega sladkorja, limonove lupine in malo cimeta. Potem še rahlo primešaj trd sneg iz 6 beljakov in 8 žlic moke. Vse skupaj deni v pomazan model ter peči v srednje vroči peči približno eno uro. Ohlajeno torto oblij s pomarančnim ledom.

Pomarančni led. V porcelanasti posodi mešaj 4 žlice stolčenega sladkorja in precejni sok ene pomaranče tako dolgo, da postane gladko. Nato vlij led na torto ter pusti, da se posuši.

Orehova potica. Deni v lonček $\frac{1}{8}$ l mlačnega mleka, žlico sladkorja, 3 dkg kvasa, primešaj par žlic moke in pusti vzhajati. V toplo skledo pripravi 1 kg suhe presejane moke, kavno žlico soli in vmešaj $\frac{3}{8}$ l gorkega mleka. Posebej raztepi 3 žlice presnega masla, 2 žlici sladkorja in eno jajce. To in vzhajani kvas deni v moko, napravi mehko testo ter pusti, da na tplem vzhaja. Medtem pripravi nadev: En liter zmletih orehov popari z vročim mlekom. Dodeni še 3 žlice sladkorja, 4 žlice kisle ali topljene smetane, limonove lupine, cimeta

ter vse skupaj dobro premešaj. Nato razvaljaj, vzhajano testo in ga namaži s tem nadevom, zviij precej trdno, da ne bo potica luknjičasta, ter pusti, da vzide. Preden daš potico v peč, jo pomaži po vrhu s raztepenim jajcem. (Ako hočeš imeti več testa in tudi boljše, vzemi vsega primerno več.)

Orehovi kifelčki. V 6 žlic mlačnega mleka deni žlico sladkorja in 2 dkg kvasu. V toplo skledo pripravi 1 liter presejane moke, vlij vanjo kvas, primešaj malo moke ter pusti, da vzhaja. Posebej žvrkljaj 1 jajce, 4 žlice presnega masla ali goste kisle smetane in $\frac{1}{4}$ toplega mleka. Vlij to h kvasu, osoli in napravi prav mehko testo. Ko vzhaja, ga razvaljaj za pol prsta debelo in razreži na štirioglate majhne krpe. Na vsako deni pol žlice orehovega nadeva (kakor za potico). Nato položi vogel proti voglu čez nadev, dobro stisni in zavij v obliko kifelčka. Zložij jih na pločevino, potreseno z moko. Lepo vzhajane pomaži z jajcem in speci lepo rumeno.

Praktični nasveti.

Rano, onesnaženo z blatom, prstjo ali z drugo nesnago, dobro izmij z limoninim sokom in obveži z oprano belo ruto ali krpo. S tem preprečiš zastrupljenje, rana pa se hitro celi.

Kako hranimo limonin sok? Izžmi več sočnih limon, sok dobro precedi in ga napolni v steklenico z ozkim vratom. Nato steklenico zamaši in zapečati ter kuhaj v sopari 15 minut. (Kakor kuhamo v sopari sadje v kozarcih). Tako prirejen sok se ohrani tudi leto dni, če je steklenica na hladnem.

Topla limonada. V kozico deni četrta litra vode in eno žlico sladkorja. Ko voda zavre, jo odstavi in primešaj precejni sok pol limone.

Leseni kuhinjski predmeti ohranijo svojo čisto barvo, ako jih umivamo z izžetimi limonami.

Kako ohranimo cvetlice v vazah sveže? Vrtno cvetlice in tudi one, ki jih natrgaš zunaj na polju, deni v vazo narahlo in tako, da se stebelca ne dotikajo tal (dna) vaze, sicer ne morejo vsrkavati vase potrebne vlage. Liste na stebelcih odstrani toliko, da ne segajo v vodo, ker bi v vodi povzročali gnilobo in s tem hitro ovenelost cvetlice. Vodo vsak dan odlij in nadomesti s svežo, stebelca pa za $\frac{1}{2}$ cm odreži, in sicer posevno, da je površina za vsrkavanje vlage čim večja. Trpežnost cvetlic se tudi poveča, ako daš v vodo pol kavne žličke soli. V neprozornih vazah se cvetje dalje časa drži, kakor v prozornih, steklenih. Cvetlice, vrtno in poljske, natrgaj v jutranjih ali večernih urah, pa le take, ki niso še popolnoma razvite.

Cvetlice ki zunaj v naravi dolgo obdržijo cvete, so nam tudi utrgane dalj časa v veselje. Zato zbirajmo za sobo le take. Saj je spomladi in poleti izbira tako bogata! In zakaj trgati cvetje, ki nam že v roki ovene in zamre, privedo pa oropamo njene lepote!

»Lipa A.« Vprašate, kaj je za perilo boljše: parjenje (žentanje) ali kuhanje?

Ako imamo na razpolago tako posodo (čeber), da pustimo lug 5—6krat odteci, in perilo vedno znova z vrelim lugom polijemo, se tudi s parjenjem dobro očisti. Zelo umazano perilo se pa s prekuhavanjem bolj temeljito očisti. — Finih tkanin nikoli ne prekuhavamo, ker jim vročina škoduje.

(O pranju bomo v Vigredi v kratkem obširneje izpregovorili.)

Anica Justin:

Higiiena v domu.

O prehrani bolnikov.

Vsaka bolezen uničuje bo'niku moči in ga slabi. Z pravilno prehrano pa mu jih skušamo vrniti, jih množiti, da se ji upira, da ne podleže. Kako važna je torej pri vsaki bolezni prehrana! Vendar se ravno v tej točki tako veliko, veliko greši. Je pač težko, zlasti v krajih, kjer ure in ure daleč ni zdravnik, ki bi pomagal in poučil.

Kaj torej damo bolniku, ki ima vročino? Kako vemo sploh, da ima vročino? Zmerimo jo s toplomerom. To gotovo vse znate. Pa ker je izza šolskih dni že precej časa poteklo, mi gotovo ne boste zamerile, če to še enkrat povem. Toplomer poznate. Dobi se v vsaki lekarni in vsaka hiša bi ga morala imeti. Je to steklena cev, ki je spodaj razširjena in napolnjena z živim srebrom, zgoraj pa čisto ozka in prazna. Še zraka ni v njej. Pritrjena je ta cev na kovinasto ploščico, ki ima male črtice. Na vsakih 10 malih črtic je ena daljša in ob tej stoji številka 35... 36... 37. Številka 37 je napisana z rdečo barvo, da se bolj vidi. Njej sledijo zopet male črtice in številke 38... 39... 40... 41... 42... Ta je zadnja. Kovinasta deščica in ozki del cevke je obdan z drugo stekleno cevjo, ki jo varuje, da se ne zlomi. Da se ne boste motile, ker je radi tega stekla zgornji del širši.

Ko merimo vročino, vtaknemo spodnji del toplomera pod pazduho. Paziti moramo, da je vsa cev, kjer se nahaja zaloga živega srebra, med kožno gubo. Zgornji, to je tisti, ki ima številke, že lahko gleda ven. Od telesne toplote se segreva tudi živo srebro. Ker je bolj toplo, se razširi. V široki cevi nima več prostora, zato se dvigne v ozko, ki je popolnoma prazna. In čim več toplote ima telo, tem več jo sprejme tudi toplomer, tem bolj se razširja živo srebro in tem više se pomika po ozki cevi navzgor. Če smo zdravi, živo srebro nikdar ne doseže rdeče zaznamovane številke 37. Kadar se pa živo srebro dvigne nad to številko, tedaj pa z nami nekaj ni v redu. Bolni smo. In čim više stopa, tem opasnejša je bolezen.

In kaj bomo nudile bolniku? Najprej ga spravimo v posteljo in najboljše je, da pokličemo zdravnika, da nam da natančnih navodil. Dajale mu bomo bolj čisto, lahko prebavljivo hrano.

Pri tifusu na primer dobi črevo otekline in gnojne ranice in vsaka bolj težka, gosta in napanjajoča hrana (svež ali črn kruh, pesa, fižol, klobase, gobe, pivo, mošt itd.) lahko povzroči krvavitve, ali celo raztrga črevo, ki je tedaj tako silno občutljivo. Zato res treba redke, tekoče hrane. Damo mu na vsaki 2 uri približno četrt litra. Enkrat naj dobi mleka, drugič zopet prežganke. V to lahko žvrkljamo sveže jajce. Samo vreti ne sme več, sicer bi se zatrdilo in postalo težko prebavljivo. Najbolje je, če jajce žvrkljamo v juho, ko je ta že na krožniku. Dober je tudi zdrob, ki ga zakuhamo v mleko, ki smo mu pridedale malo vode. Istotako sme uživati tudi sok iz bele moke — samo štrukeljčkov ne sme imeti in prav čist oziroma redek naj bo. Bolnik lahko dobi tudi čaja. Škodovala tudi bela kava ne bo.

Ko je bolnik že kakih 8 dni brez vročine, tedaj pa že lahko malo prosteje izbiraš. Vendar pa bolnik še ni popolnoma izven nevarnosti in še vedno je treba skrajne previdnosti pri hrani. Koristil mu bo prepečenec, to je kruh, ki ga zamesiš na mleku in prideneš kako jajce, malo masla in kvas. Pustiš, da dobro vzhaja kaki dve uri — nato zopet premesiš in zopet naj vzhaja dobro uro na toplem prostoru. Potem speci. Pečeneča in ohlajena razreži na drobne kosčke in daj na pločevino in zopet lepo rumeno prepeci. Dober je tudi prepečenec iz navadnega belega kruha. Bolniku damo lahko juhe z lahкими zakuhami (vlijati ali žvrkljanim jajcem, rižem, prepečenimi žemljami itd.), fino zmečkanega krompirja (najbolje je, da ga kar skozi sito pretlačimo), špinace, belega mesa (telečje, kokošje, ribe). In tako prav, prav polagoma preidemo na hrano zdravega človeka.

Prav tako, kot na tifusu, potrebuje tudi na griži oboleli skrajne nege. Njemu bomo kuhale v prvi vrsti prežgano juho. Vzele bomo zelo malo masti ali surovega masla in na njem lepo rumeno prepražile nekaj moke — ne preveč, kajti juha mora biti redka. Ko je dosti rumena, prilijemo vode in osolimo. Ne smemo pa primešati ne popra, ne kumne in ne jesiha. Koristne so tudi sluzaste juhe. Te pripravimo takole: Vzamemo riž, ješprenček ali oves, ki se dobi v večjih prodajalnah luščen, in ga je dobro še malo stleči, ker je zelo trd, damo ga v vodo in kuhamo tako dolgo, da je čisto mehak. Nato precedimo in tej precejeni juhi dodamo še malo prežganja, pa je gotova. Pije lahko tudi čaj. Vse pa naj dobiva zmerno in v velikih presledkih.

Šele ko prolivi ponehajo, lahko dobi prepečenca, riža, zdroba, mehko jajce in belo meso. Če je bolnik zelo oslabelel, mu lahko damo bolj močne hrane, seveda, če jo brez škode prenese. Dobi naj dosti mleka in mehko kuhanih jajc. Ker pa vsak nima rad mehko kuhanih, jih lahko pripraviš na sledeči način: jajce žvrkljamo in mu pridamo žlico mleka in malo soli. V ponvi razbelimo

za lešnik masti in vlijemo jajce notri. Hitro premešamo, pa je gotovo. Ne smemo pustiti, da bi čisto zatrdilo, ker bi bilo sicer težje prebavljivo.

To je najvažnejše, kar se tiče hrane na tifusu in griži obolelih. Prihodnjic nadaljujemo.

Odgovori na vprašanja.

Dr. M. J.

Vprašanje I.: Kaj je z nekim izpuščajem, ki se pojavlja vsako zimo po rokah in nogah?

Odgovor: Pravite, da se ti izpuščaji pojavijo le v zimski dobi in poleti zopet izginejo. Mislimi moram na tako zvani Psoriasis vulgaris, ki ga največkrat vidimo na komolcih in kolenih, ki se pa razširi tudi po vsem telesu.

Je to luskinast izpuščaj, rdečkaste barve, brez gnojenja in srbi le včasih. Ta nadležnes je precej v rodu. Odpravi se največ s solnčnimi kopeli in s krizorobinovo mastjo na zunaj. So tudi neke kapljice. Vendar bi svetloval, da brez zdravniškega navodila ne pokušate ničesar, ker je izpuščajev toliko vrst in je treba, da ga strokovnjak vidi.

Vprašanje II.: Ali je res revmatizem infekcijska bolezen? Kako se prenaša, kako se je varujemo?

Odgovor: Infekcijskih boleznih imamo več. Naštetem vam jih:

1. ošpice, škrlatinka, koze, norice;
2. tifus, griža, kolera;
3. influenza, angina, difterija, oslovski kašelj, pljučnica, tuberkuloza;
4. sepsa, šen, meningitis (vnetje možganske mreže), revmatizem;
5. tetanus;
6. malarija;
7. spolne bolezni.

Razdelil sem jih po skupinah, da se kaže način, kako pridejo povzročitelji istih v človeka. Prva skupina so otroške nalezljive bolezni. Te so kontagiozne, to je s posrednim ali neposrednim dotikanjem prenašajoče od bolnika na zdravega.

Druga skupina. Njeni povzročitelji pridejo v nas skozi usta po hrani, ki je okužena.

Pri tretji skupini jih dobimo potom zraka, ki je okužen od bolnika, ki kašlja.

Četrta skupina. Ko pridejo bolezenske kali v človeka skozi grlo, nos tako, da v grlu, nosu ali drugje prodro gotove stene staničevja in pridejo v tonzi'e (mandelje), odtod v kri, ki jih raznese v notranjost.

Pri peti skupini pride povzročitelj tetanusa potom ranitve po okuženem predmetu v kri in živce.

Šesta skupina. Povzročitelji teh bolezni po okuženih muhah in komarjih, potom pika ali ujeđa.

Sedma skupina. Po okuženem spolnem občevanju.

Pojem infekcijske bolezni je združen pri laikih, ki niso posvečeni tako globoko v medicinsko življenje, z nekim strahom pred okuženjem. Zdravnik tega strahu ne pozna in dobro

bi bilo, da bi ga tudi drugi ne imeli v preveliki meri. Poznati pota, kako se okužiš in kako se obvaruješ nalezljive bolezni, se pravi, izgublja strah pred isto.

V vašem vprašanju vidim neki strah pred revmatizmom, ko vprašate: ali je res revmatizem infekcijska bolezen. Mislili ste pri tem na kako kontagiozno infekcijsko bolezen, kot je n. pr. škrlatinka ali one, ki po zraku okužujejo, kajne? Naravno potem vprašanje, kako se prenaša in kako se ga obvarujemo. Z zgornjo razdelitvijo vseh infekcijskih bolezni mislim, da ste pred nalezljivostjo revmatizma strah že izgubili. Od človeka, ki trpi na tej bolezni, je ne boste nikdar dobili, ker je ta bolezen v njegovi notranjosti, v sklepkih, v krvi.

Kot je dosedaj dognala medicinska veda, je začetek revmatizma, vsaj akutnega (težkega) sklepnega revmatizma v angini. Čuvajte se je! Vendar pa povzročitelja, bacila revmatizma sedaj še ne poznamo.

Ubranimo se revmatizma s tem, da se okrepiamo telesno, da nam ne škoduje vsak prepih, da ne dobimo angine (vnetje tonzil v grlu), da spiramo vsak večer grlo s toplo vodo, v katero pridenemo malo limonovega soka, nekaj zrnc hiperoksida, hipermangana, ki ga dobiš v vsaki lekarni, ali s toplim ajbiševim čajem. Piti ne smemo v zimskem času in če smo razgreti tudi poleti ne mrzlih pijač, ne stati na prepihu, zlasti pa ne smemo dihati z odprtimi usti. Tudi zehanje ima svojo vrednost. S tem naravnomo eventualne gube sluznice v okolici grla in ne pustimo mirnih koticov bacilom, kjer bi povzročili vnetja.

Posebno lahko dobimo angino v nizkih prostorih, ki niso dobro zračeni in kjer je polno ljudi, kot železniški vozovi, čakalnice, zaduh'e gostilne in kavarne.

Tako se varujemo, če ga še nimamo.

Zdravi pa se v splošnem z gorkoto (toplimi kopelmi — tudi s suhimi, vročimi oblogami, električnimi termofori), z masažo. Imamo tudi dobra zdravila, ki se proti receptu dobijo v apoteki. Radium se je za kronična revmatična obolenja zelo izkazal. Izborne so tudi injekcije mleka in kasein - yatrena.

M. Rožnikova:

Pedagogika — vzgojeslovje.

Uvod.

Pedagogika je veda, ki nas pouči, kako moramo vzgajati mladino. Beseda je grškega izvora in pomeni toliko kot vzgojeslovje.

Grki so se že pred Kristusom odlikovali kot dobri vzgojitelji mladine. Ljubezen do časne sreče, zlasti ljubezen do domovine jih je napeljevala posvečati vso skrb dobri vzgoji; vedeli so pa tudi, da je dobra vzgoja temelj večne sreče, kajti tudi Grki so verovali v posmrtno življenje.

Danes pišejo že cele knjige o vzgoji in tudi mi imamo vzgojeslovce, ki se trudijo, štu-

dirajo in iščejo sredstev, kako na najboljši način vplivati na mladino in jo dobro vzgojiti. Zavedajo se pač reka: »Kdor ima mladino, ima prihodnost«.

Le dobro vzgojena mladina je up boljše bodočnosti. Tukaj pa si ti prva, draga mati; od tebe je odvisno, kakšni bodo tvoji otroci; ti si jim prva, najboljša učiteljica, vzgojiteljica.

Kdor pa hoče dobro vzgajati, mora biti vzgojen sam. Kar zahtevaš od otroka, moraš tudi sama izpolnjevati v vsem obsegu z vso vestnostjo dobre vzgojiteljice, ker le tedaj boš imela pri tem delu uspeh.

Kdorkoli pa že vzgaja, zlasti pa ti mati, ki si otroku najbližnja in najdražja, pomni, da je vzgoja mogoča le na temelju sv. vere; je katoliška vera more vzgajati prave značaje.

Ni lahko to delo. Najtežavnejše, a tudi najvažnejše v tvojem delokrogu. Težka je tvoja naloga, a lepa, prekrasna — v njej se zrcali vsa vzvišenost materinstva.

Bog ti je podaril otroka, dragocen zaklad. Stvarnik pa ti je s tem darom naložil tudi dolžnosti in bo enkrat zahteval od tebe tvoje otroke. Odgovorna si zanje Njemu, odgovorna pa tudi človeški družbi: narodu, državi in človeštvu sploh. Od tebe bodo tirjali — cerkev, narod in država celega človeka, ki bo ne le sprejemal, temveč tudi dajal in koristil človeški družbi. Skratka, ko se otrok zavé, sprejme tozadavne dolžnosti, katere bo moral, ko pride čas, tudi izvrševati. Nato pa ga moraš pripraviti ti, mati! Od tebe je odvisno v prvi vrsti, bodo li tvoji otroci delali čast in veselje hiši, bodo li koristni člani družine, države, človeške družbe.

Mnogokrat pa si morajo starši sami očitati slabo vzgojene otroke — otroke, ki jim delajo le žalost, skrb in škodo.

Res, da je narava sama oblagodarila mater z neprimerljivo ljubeznijo, ljubeznijo, ki išče in najde vzgojna sredstva, s kojimi skuša vplivati na otroka, vendar je vzgoja v domači hiši pomanjkljiva, marsikdaj napačna zaradi nevednosti in nepoučenosti.

Po več let se je treba učiti vajencu, preden mu zaupajo, da ukroji in sešije obleko. — Mlado, neizkušeno, nepoučeno dekle pa stopi neovirano v zakon, nihče ne zahteva od nje izpričevala, jeli zmožna prevzeti težko nalogo, ki jo čaka — vzgajati otroke.

Le takrat, če se bo dekle resno zavedalo, kakšne odgovornosti jo čakajo kot mater, le tedaj bo lahko enkrat dobra vzgojiteljica, ker bo sama, neopažena pridobivala potrebnega znanja po dobrih, temu namenu pisanih knjigah in časopisih, pa tudi temu posvečenih predavanjih.

Ni moj namen podrobno in učeno razmotrivati o vzgoji; to pustim pedagogom specialistom.

Hočem le z več praktičnimi nasveti in navodili dati priliko, da se čitateljice »Vigredi« nekoliko seznanijo in zamislijo v to, toliko važno znanje. (Dalje prih.)

Naš vrt.

Ako se nam ni več bati slane, sadimo v začetku aprila na plano solato, kolerabe, zelje, ohrovit, por. V ugodnih solčnih legah sejemo v aprilu že zgodnji fižol. Špargelje okopljimo in zemljo zgrnimo v nasipe. April je tudi najugodnejši čas za napravo novih špargeljevih nasadov. V toplih gredah ali zabojčkih pikiramo (presajamo) iz ene posode v drugo paradižnike, zeleno, karfijole.

V cvetlične grede sejemo vse one cvetlice, ki jih ne presajamo. Sadimo pa trajnice, gladijole in georgine. Vrtnice obrežimo in privemo h kolom.

Tudi zalivanje je v aprilu že potrebno. Nobena ovira ni za rast zelenjadi tako huda, kakor če ji primanjkuje vlage. Posebno pomladna zelenjad, ki silno bujno raste, potrebuje mnogo vlage. Za zalivanje je najboljša voda-dežnica ali iz potoka. Mrzla in trda voda iz vodovodov ali studencev je najslabša, nežnim rastlinam naravnost škodljiva. Tako vodo moramo pred uporabo naliti v posode in ogreti na solcu. — Tudi nepravilno zalivanje je mnogokrat vzrok, da rastline ne uspevajo. Ne zadostuje, da zmočimo le gorenjo plast zemlje. Tako zalivanje ne koristi nič. Zato je boljše, da zalivamo bolj poredko, pa temeljito. Pri zalivanju je tudi paziti, da voda ne izpira in ne odnaša zemlje od rastline. Zalivajmo počasi in tako, da odteka voda tik ob rastlini v zemljo. V aprilu in maju zalivajmo v jutranjih in dopoldanskih urah.

Za zalivanje uporabljamo tudi gnojnico, razredčeno z vodo. Paziti moramo, da gnojnice ne polijemo po rastlinah, ampak vedno le prav h korenini. Z gnojnico zalivajmo tik pred ali med dežjem.

Rožanka:

Kaj mora dekle vedeti o oliki.

Glede pozdravljanja pomni sledeče:

a) Na vsak pozdrav odzdravi.

Neki ameriški predsednik je zamorcu odzdravil. Vprašali so ga, zakaj odzdravlja zamorcu. Predsednik je odgovoril, da noče biti manj olikan nego zamorec. Odzdraviti je dolžnost.

b) Pozdraviti moraš: Svoje prejšnje in sedanje predstojnike, svoje starše, svoje znance in sorodnike. Dalje vse tujce, s katerimi se srečaš v hiši ali k hiši spadajoči okolič. Vse one, ki tebe pozdravijo, kakor že pod a) omenjeno. Kot katoličanka moraš pozdraviti Zveličarja v Najsvetejšem zakramentu. Dalje, ko greš mimo križa, pokopališča, kapelice itd. Pozdraviti moraš sopotnike, pa bodisi znance ali sorodnike ali neznance, ko vstopiš v železniški voz, avtomobil, poštini voz. Ravno tako v gostilni, kavarni itd. one, ki sede pri mizi, h kateri se vsedeš. Če greš k zdravniku, tudi one, ki jih najdeš v čakalnici.

Če greš s kako osebo, moraš pozdraviti vse one, ki pozdravijo njo, četudi jih ti ne poznaš. Nasproti damam morajo vedno gospodje naprej ali prvi pozdraviti.

Zelo lepo je, če bogati pozdravi (torej prvi pozdravi, ker odzdraviti je sploh dolžnost) ubožnejšega, ugledni manj uglednega, izobraženi manj izobraženega. Olikani človek se glede pozdravljanja ne drži nazaj, marveč je uslužen s pozdravi in rad in hitro pozdravi.

Francoski kralj Ludovik XIV. je imel navado, da je vsako nižkinjo prvi pozdravil in ji je napravil prostor.

S pozdravom združi tudi naslov, n. pr.: Bog živi, gospod ravnatelj; dobro jutro, gospod župnik; dober večer, gospod profesor; zbogom, gospod inženjer; dober dan, gospod poslanec, itd.

Če sediš, moraš vstati, ko pozdraviš. Če moraš na cesti koga pozdraviti, ne začeni naj brez potrebe daljšega razgovora; če pa je potrebno, da povprašaš po kaki stvari, stori to kratko, a v zaokroženi obliki. Po razgovoru zopet pozdravi, preden se oddaljiš.

Če si ravno v razgovoru in gre kdo mimo, ki ga hočeš pozdraviti, prekini za trenutek razgovor in prijazno pozdravi. Če greš mimo hiše dobrih prijateljev ali znancev, smeš pogledati po oknih njihovih stanovanj in če kdo slučajno stoji pri oknu, pozdravi s tihim poklonom.

Ko se je stegnilo, nismo več dolžni pozdravljati, tedaj pozdravimo samo še prav dobre znance in prijatelje, kajti pozdrav v temi bi se po okolnostih mogel vzeti kot razzalitev. (Dalje prih.)

ORGANIZACIJA

Iks.:

Pismo o možitvi.

Na neko pismeno prošnjo za nasvet glede ženitve mi je bila dana priložnost, izreči par misli, ki bi, v kolikor so splošnega značaja, utegnile nuditi kako korist tudi čitateljicam »Vigredi«. Zato naj, če dovoli gđc. urednica, sledi tu par odlomkov iz omenjenega pisma:

Verska resnica je, da ima devištvo višjo ceno pred Bogom nego zakonski stan, če si kdo izvoli devištvo »zaradi nebeskega kraljestva«, t. j. iz nadnaravnih nagibov za svoj življenjski poklic.

Če pa kdo samo iz naravnih nagibov ostane v deviškem stanu, tedaj njegovo devištvo ni slabo, a tudi ni nikaka čednost. N. pr. če kdo ostane samski in v deviškem stanu le zato, ker se mu tako zdi bolj komodno, ker se boji težav zakonskega stanu, ker ima nekaj nedoločene strah pred zakonom, ker ne dobi pripravnega ženina ali neveste in ima pri tem premišljeno željo ali voljo po zakonu. V vseh teh slučajih devištvo — ki je za vsakega kristjana dolžnost in za poved bodisi do poročenega oltarja ali pa, če se ne poroči, do mrtvaškega odra — ni nikaka čednost in nima nikake prednosti pred zakonskim stanom. Da, v takem slučaju ima čednostno živeča in svoje

otroke v krščanskem duhu vzgajajoča žena in mati neprimerno prednost pred devico, ki je ostala samska zgolj iz naravnih ali morda celo iz samoljubnih razlogov.

Svet potrebuje krščanskih mater. Koliko krščanska mati lahko dobrega stori! Saj je vendar zakon ne zgolj kaka naravna, ampak tudi nadnaravna zveza, je svet zakrament. Seveda so združene z zakonom tudi žrtve in križi. Toda Kristus pravi: »Kdor hoče moj učenec biti, naj vzame svoj križ nase.« Samo zaradi žrtev in križev se bati zakona, torej nikakor ni v krščanskem duhu. Naravnost pagansko in zelo grešno pa bi bilo seveda, iskati v zakonu samo slasti in zadovoljitve mesenega poželenja, a ne sprejeti nase tudi dolžnosti zakonskega stanu. V takem slučaju postane potem le prečesto, kakor pravi neki pisatelj, »zakonska zveza — zveza morilcev!«

Višje nego bogastvo, imenitno službo ali naslov je treba ceniti npravne dobrine, kakor: vernost, poštenost, treznost, pridnost, ljubeznivost, zvestobo, požrtvovalnost. Potem zdravje.

Kakor mi poročlaš, Ti je omenjeni simpatičen. Tudi veren je in pošten. Če pride do zakona, na eno bi Te že zdaj opozoril: na tisk. V tem oziru bi brezpogojno morala siliti na to, da se naroča v družini le časopise, ki veri in Cerkvi ni sovražno, ki vseskozi priznava od Boga razodete krščanske resnice in načela.

Človek, ki redno bere liberalen ali protiverski list, ne more ostati veren. Ravnotako, kakor riba v vodi ne more ostati suha. Tak človek bo versko mlačen, maloveren ali celo brezveren. Vera pa je ne samo za zveličanje neobhodno potrebna, ampak je sploh podlaga npravnosti. Brez vere ni npravnosti. Čemu naj izpolnjujem božje zapovedi, če ni od Boga? Brezvernost nujno vodi v npravnost. Če bi ne bilo Boga, odpade glavni in temeljni razlog, zakaj naj bi bil človek še pošten, zakaj naj bi bil zvest, požrtvovalen, zakaj naj bi prenašal križe in težave, ki jih prinese življenje s seboj. Brezvernost je grobokop vseh socialnih čednosti, je grobokop družine, države in človeške družbe sploh. Človeštvo brez vere mora propasti.

Tudi za družine velja: »Mir ljudem na zemlji, ki so Bogu po volji«, t. j., ki jim je volja božja najvišja postava.

Sestre sestram.

Dolenji Logatec. Naj se k 7. obletnici našega krožka tudi logaške Orlice oglasimo v »Vigredi!« Najprej vsem sestram širom domovine iskreni: Bog živi!

26. febr. 1921 je prvič v Logatcu zaplapolala slovenska trobojnica. Tistega nepozabnega slovesnega dne so odšli Italijani. V vselem osvobojskem razpoloženju si je po dolgem času obleklo slovensko dekle svojo pristno slovensko nošo in z zavestjo stopilo svobodi v pozdrav!

Tedaj so se ustanavljala in obnovila razna kulturna društva. Med njimi tudi krožki orli-

ške organizacije. Natančno 16 dni po osvobojenju, 13. marca, je priredil Vrhniški orl. krožek ustanovni občni zbor ob polni, veliko premajhni dvorani Izobr. društva. Tedanja agilna predsednica s. Jelica Marolt je v svojem jedrnatem govoru podala namen, orisala cilj orliške organizacije. Prisvojila si je na mah vsa srca navzočih. Njej so sledili še drugi vneti govorniki, ki so nam nepozabno lepo govorili o lepih dekliških idealih in vzorih...

Ustanovil se je odbor, pristopilo je mnogo deklet. Tedaj smo stale tam ob koncu dvorane tudi me, najmlajše tedaj. Srca so nam utripala v sreči, saj so tudi nas vpisali v njih vrste.

Marsikaj je doživel naš krožek v teh 7 letih. Prihajale in odhajale so članice. Mnogim je bila pot presterna in pretežavna, omagale so. Mnogo pa jih je vztrajalo, ostale so zveste idejam, trdne, nepremagljive težavam, vnete do konca. Eno sestro, našo dobro, blago Julko nam je ugrabila smrt. Članicam, ki so se poročile, smo priredile poslovilne večere in jim podarile skromna darila v spomin. Ponosno pokažejo ta skromni prirsčni dar še zdaj: »Glej, to je spomin na mladost, spomin na Orlice.«

Tudi dokaj viharja je preživel naš krožek. Brila je ostra kraška burja, pešal je krožek — tedaj smo pristopile me najmlajše v oporo. Na novo je oživel, na novo vzcvetel in se razvijal v lepše življenje.

Danes, ko slavimo 7 letnico obstoja, s ponosom zremo v preteklost in se s hvaležnostjo spominjamo vseh onih, ki so pripomogli k ustanovitvi te naše idealne orliške organizacije, ki nam nudi vsega, kar rabi slovensko dekle. — Bog živi!

Beograd. Ali slovenska zemlja res nima kruha za vse svoje sinove in hčere? Ali ima le belega premalo in pozabljam, da so naši največji ob črnem zrasli v stebre — svetilnike?

Šla so in še hodijo slovenska dekleta v Zagreb, Sarajevo, Beograd, Skoplje... V mestih se zasluži... Morda! Nekaterje si vnaprej pri dobrih družinah oskrbijo mesta in ako ostanejo pametne, jim Bog blagoslovi njihov zaslužek! Dobre družine hočejo dobrih, vernih, zvestih, čistih deklet! Druge se podajo v svet na slepo srečo — se bo že kaj našlo... Pa se morajo v zadregi velikokrat zadovoljiti s prav pičlo plačo in morda celo s službo pri ljudeh, ki so vse prej ko poštene. Ne manjka tudi takih, ki jih žene v velika mesta skrita želja, izogniti se skrbnim očem matere, očeta, dušnega pastirja...

Bil sem pred kratkim v Sloveniji in dobri duhovniki, sestre Orlice in še drugi so vpraševali, kako žive naša dekleta v Beogradu. Morda bo tudi Vas, drage Vigrednice, zanimalo kaj o življenju Vaših sester v prestolnem mestu!

Naša katoliška cerkev Krista Kralja je prva tolažba pridnih deklet. Ob nedeljah imamo ob pol 6 sv. mašo navadno s slovensko pridigo in vedno slovenskim petjem. Te službe božje se udeležujejo večinoma vse Slovenke — služkinje, kuharice in č. sestre usmiljenke, ki oskr-

bujejo tudi petje. Pred, med in po sv. maši se spoveduje. Par deklet pristopa dnevno k mizi Gospodovi, lepo število ob nedeljah, mesečno vsaj enkrat pa med pridnimi skoro vse. — Dekleta imajo tudi svoje društvo, ki nosi hrvatski naziv: Društvo samostalnih katoliških djevojk, toda članice so v pretežni večini same Slovenke. Ob nedeljah po večernicah prirerjamo v naši dvorani sestanke s petjem, deklamacijami, predavanji in prostim razgovorom. Udeležba povprečno 60. Društvo razpolaga z lastno, seveda skromno knjižnico. V pretečenih mesecih so članice pridile dve lepo uspeli svečanosti: Krekovo proslavo in blagoslovitev novega prapora, ki je umetniško delo č. s. usmiljenk iz Ljubljane ter po svoji lepoti nadkriljuje vse dosedanje prapore beografske katoliške cerkve. — Sedaj se pripravljamo na Materin dan, izvesti ga hočemo čisto po orliškem vzorcu. Kako delamo, kakšne ovire moramo premostiti — to morda ob priliki za promišljevanje o skrivnosti društvenih, predvsem orlovskih in orliških uspehov tamkaj v Sloveniji!

Se tole: Razen dobrih, so tudi v Beogradu naša dekleta, ki jih je človek žalosten. Koliko jih je, ne vem — le njih oči in zmučeni obrazi govori, da so v prestolnem mestu našle svoj drugi, toda nesrečni dom: kino, beznice, zakotna sprehajališča. Se naša mala cerkvica jim je odveč, naše društvene dvorane ne poznajo. Brez vere, oropane deklišva, blodijo po ulicah. Beograjska državna in duševna bolnica in tista rubrika v knjigi umrlih: »Vzrok bolesti« — to so strašne priče uničenih mladih življenj. Milost božja in naša molitev more še rešiti tiste, ki so še in že na tej poti. Kajne, sestre Orlice, da boste tudi ve zanje molile? — Drugim pa povejte, da tako globoko v mestih padejo tista dekleta, ki so bila doma ali v nasprotnem ali pa nobenem društvu. One, ki so izšle iz katoliških društev, tudi v mestu ostanejo poštene in močne v veri, močne v svojem deklištvu.

Vsem čitateljicam »Vigredi« iskren Bog živi! — Beograjski kaplan.

D R O B I Ž

Naš tolmač.

- Ideja: a) misel, predstava, pojm, zamisel;
 b) pojm popolne stvari;
 univerza: vseučilišče, visoka šola (glej razpravo, ki se nadaljuje vsak mesec!);
 historičen (na, no): zgodovinsko;
 institucija: naprava;
 organično: a) razčlenjeno, b) spadajoče k organizmu, c) temeljno, bistveno;
 filozofija: ljubezen do znanosti, nauk o znanosti, modrosti;

- teologija: bogoznanstvo;
 doktorat: prvotno učitelj, pozneje častni naslov za dosego višje znanstvene vrste (dr. filozofije, dr. teologije, dr. medicine) navadno: zdravnik;
 specialno: posebno;
 fizika: nauk o prirodnih zakonih;
 kirurgija: ranozdravstvo;
 anatomija: nauk o sestavi telesa;
 mehanika: nauk o gibanju in ravnovesju teles;
 kultura: nega, reja, vzgoja, izobrazba;
 gesta: zamahljaj z roko (zlasti v govoru);
 absolutist: neomejen gospodar;
 dirigirati: usmeriti, voditi, napotiti;
 fakulteta: oddelek visoke šole z vsemi učitelji in učenci;
 nautika: znanost plovbi (po vodi in zraku);
 degradirati: v dostojanstvu ponižati;
 rektor: šolski predstojnik;
 realizirati: uresničiti;
 reakcija: a) nasprotni učinek, b) nazadnjaštvo.

Uredniška molčečnost.

Velika solza. Članek »Mati, sreča življenja« je za letošnje marčevo številko prepozno došel. Treba bi ga bilo predelati, popraviti in prepisati, ker ste pisala na obe strani. Kar je namenjeno za tisk, mora biti napisano samo po eni strani s primernim praznim prostorom (robom) ob levi strani. Na eno stran zaradi tiskarjev, da bolje vidijo in jim ni treba obračati lista na drugo stran, kar pomeni pri takem podjetju, kot je tiskarna, veliko izgubo časa, prazen rob pa za morebitne popravke uredništva. Da se pa papir prištedi, se je treba čim krajše izražati, vsaka nepotrebna beseda mora odpasti in vsak stavek, ki lahko izostane brez škode.

Marica K. Vam velja isto: prvič prepozno, drugič poprave potrebno, tretjič na obe strani pisano.

Jadranka. »Priroda vstaja.« Oblika dokaj nerodna; zato smo prelili v nevezano besedo.

Angelina. Vsebinsko nejasno. Zvezde opovati je kaj kočljiva stvar. Obilica nepotrebnih izrazov, ki prav nič ne spadajo k stvari, razodeva, da se Vam še davno ni odkrila skrivnost pravega pesniškega jezika.

T. Špur: Spis premalo jednat za javnost.

Mira. Vaša pesem »Pomlad« je nujno zahtevala popravka. V nji je bilo par tako vulgarnih izrazov, da so ji vzeli vso poezijo. Poglejte, kako izgleda popravljena! Ker se pri Vas ponavljajo vedno ene in iste napake, bi bilo dobro, da se o priliki osebno pomenite v uredništvu. Kdaj bi lahko prišla?

Amat. Odgovorili smo Vam, kakor ste želeli v svojem pismu. A od tedaj ni glasu od Vas. Zakaj?

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. List izdaja Slovenska Orliška zveza (Anica Lebar) v Ljubljani. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Pavla Melihar.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

Zahtevajte
v vsaki trgovini izrečno le

Kolinsko cikorijo,

ki je res zelo dober in zdrav
pridatek h kavi

Zavarujte svoje življenje,
poslopje, premičnine pri

Vzajemni zavarovalnici

v Ljubljani, Dunajska c. 17

Podružnice:

ZAGREB, Pejačevićev trg broj 15
SARAJEVO, Vrbanja ulica broj 4
CELJE, Breg štev. 33

Nova založba

r. z. z o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 19
in podružnica Nove založbe, prej

I. Giontini

Ljubljana, Mestni trg

priporoča v nakup knjige in pisar-
niške potrebščine v bogati izbiri

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

NAJMODERNEJE UREJENO GRAFIČNO PODJETJE V SLOVENIJI

**TISKARNA - STEREOTIPIJA - ČRKOLIVNICA - BAKROTISKARNA
LITOGRAFIJA - OFFSET - FOTOLITOGRAFIJA - FOTOKEMIGRAFIJA**

TISKARNA: izdelovanje vseh vrst
tiskovin, knjig, revij in
časopisov, v preprostem in umetniškem tisku.

LITOGRAFIJA: izvrševanje vsa-
kovrstnih ilustra-
cijskih del, v eni ali več barvah, potom
kamenno-, offset- ali aluminijevega tiska
kakor: plakatov, etiket, reklamnih tiskovin,
raznih vrednostnih papirjev itd. po lastnih
osnutkih kakor tudi po načrtih naročnikov.

KLIŠARNA dobavlja vsakovrstne kli-
šeje po risbah, perorisih,
fotografijah, akvarelnih in oljnatih slikah
za reprodukcijo v eno- ali večbarvnem
tisku ter v poljubni velikosti in obliki.

BAKROTISKARNA: Enobarvni
bakrotisk
najrazličnejših umetniških ilustracij kakor
tudi časopisov, revij, prospektov, albumov,
razglednic, propagandnih tiskovin itd. itd.

ZAJČEK DOBRO VE,
DA JE NAJLEPŠE
VELIKONOČNO DARILO

